Козельщинські вісті

Громадсько-політична газета №18-19 (10598-10599) П'ятниця, 8 травня 2020 року

kozvisti.org.ua

Краща районна газета України 2018 року!

Масова евакуація відбулася на півдні Казахстану: з десяти затоплених селищ Туркестанської області вивезено, за офіційними даними, понад 22 тисячі жителів, повідомляє Інтернет-видання МедіаІнфо. Прикордонні селища виявилися затопленими через прорив дамби на Сардобінському водосховищі в сусідньому Узбекистані. Повінь почалася 1 травня, коли сильний дощ і штормовий вітер призвели до прориву дамби водосховища. При цьому в Узбекистані постраждали 56 осіб і близько 70 тисяч евакуювали. Щоб упоратися з повінню, узбецька сторона відкрила шлюзи в мережу зрошувальних каналів. Прикордонні колектори переповнилися, що і призвело до повені на казахстанській стороні.

В американському штаті Вашингтон вперше були помічені азіатські гігантські шершні, здатні вбити людину, пише usa-ru.net. Це найбільший шершень у світі, його довжина може перевищувати 5 см у довжину. Найбільшу загрозу він являє для бджіл, які беззахисні перед гострими щелепами шершня, довгим жалом і сильною отрутою. Влада штату підтвердила чотири випадки, коли комаху помітили у грудні у двох містах. Азіатські гігантські шершні стають більш активними з квітня, і жителів Вашингтону закликали посприяти у їх вилові за допомогою саморобних пасток.

У Середземному морі 2 травня стався землетрус магнітудою 6,4 бала. Про це повідомили в Управлінні по запобіганню і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій при уряді Туреччини (AFAD), пише Анадолу. Підземні поштовхи зафіксовані о 15:51, епіцентр землетрусу розташовувався поблизу острова Крит. Осередок поштовхів залягав на глибині 6,65 км.

Сотні райдужних птахів по всій Австралії були паралізовані і вбиті таємничою хворобою, яка поширюється з неймовірною швидкістю, повідомляє zoobusiness.kiev.ua. Це синдром паралічу лорикета. Фахівці кажуть, що хвороба поширюється, коли птахи збираються у великій кількості. Вона паралізує птахів, поки вони не задихнуться або їх не з'їдять мурахи або хижаки. Фахівці попередили людей, щоб вони не годували птахів, аби уповільнити поширення вірусу.

Поліцейський департамент міста Вінстон-Сейлем у штаті Північна Кароліна США зумів нарешті вистежити банду викрадачів, що тероризувала місцевих дилерів. Починаючи з 17 березня, зловмисники викрали 46 новеньких автомобілів із 12 дилерських центрів. На подив детективів, викрадачами виявилися... діти віком від 9 до 16 років. Банда, що повністю складається з неповнолітніх злочинців, завдала шкоди дилерам на суму 1 138 718 доларів.

Уряд Шотландії опублікував законопроєкт про декриміналізацію богохульства через понад 175 років після того, як було порушено останню кримінальну справу. Адміністрація Единбургу заявила, що тривала криміналізація богохульства, яка підпадає під дію законів про злочини на ґрунті ненависті, «більше не відображає суспільство, в якому ми живемо». Якщо закон буде прийнятий, Шотландія стане однією з останніх у регіоні, включаючи Данію, Канаду, Грецію та Ірландію, які декриміналізували богохульство.

ШАНОВНІ ВЕТЕРАНИ ВІЙНИ, ДОРОГІ ЗЕМЛЯКИ!

75 років відділяє нас від тієї миті, коли наші діди разом з усім світом раділи Великій Перемозі

Ця Перемога дісталася нереально дорогою ціною мільйонів життів наших співвітчизників.

Тож сьогодні ми віддаємо шану і низько вклоняємось перед безсмертним подвигом ветеранів, які у жорстокій битві виборювали нашу свободу, захищали рідну українську землю від ворога. Ми пам'ятаємо про самопожертву та відвагу усіх, хто пережив роки окупації та пекло концтаборів, хто піднімав з руїн та відроджував рідний край.

Тож прийміть щирі вітання з Днем пам'яті і примирення та Днем перемоги над нацизмом у Другій Світовій війні!

Миру всім нам, єдності, свободи, злагоди та добробуту кожній родині!

Світла і вічна пам'ять загиблим воїнам!

Честь і слава живим героям!

Козельщинський селищний голова Олександр ТРОЦЬКИЙ

ШАНОВНІ ВЕТЕРАНИ, ЗЕМЛЯКИ!

8 і 9 травня ми разом із мільйонами людей по всьому світу відзначаємо День пам'яті і примирення та 75-у річницю Перемоги над нацизмом у Європі

Ця Перемога була здобута ціною неймовірних зусиль і величезних жертв. Неймовірних втрат, величезного горя і страждань зазнав у цій війні український народ.

У роки Другої Світової війни Україна стала справжнім епіцентром бойових дій, що вщент зруйнували тисячі міст і сіл. Саме на українській землі вирішувалася доля війни в Європі.

Мільйони людей поклали своє життя під час тяжких оборонних та наступальних військових операцій і партизанських рейдів, у підпільній боротьбі, в окупації та концтаборах.

Понад 9 мільйонів вихідців з України стали до бою з ворогом. За перемогу над фашизмом український народ заплатив неймовірно високу ціну — мільйони загиблих, поранених та ненароджених, загиблих у концтаборах, гетто, в'язницях та на каторжних роботах на чужині.

Сьогодні ще раз низько вклоняємось усім мужнім воїнам, які віддали життя за рідну землю, за мир і справедливість, і всім, хто пережив страхіття вогняних воєнних років.

Переконані, що сила духу та непохитна віра ветеранів у торжество добра над злом завжди надихатимуть нові покоління українців на захист рідної землі та розбудову батьківського дому.

Висловюємо вам свою глибоку повагу та вдячність і бажаємо довгих років щасливого й достойного життя!

Віктор СЕРБИН, голова райдержадміністрації

Юрій МАРЧЕНКО, голова районної ради

• МИ — НАЩАДКИ ПЕРЕМОЖЦІВ

Спогади, невигадані бойові історії про фронтовиків — ваших земляків, знайомих, дідів і братів

читайте на сторінках 2-9 ➥

• ДО ВІДОМА

Інформація про стан захворюваності на Covid-19 по Козельщинському району

Читайте на сторінці 12 ➥

• ДО ДНЯ МАТЕРІ

У сорок років життя тільки починається!

Наші матері здавалися нам у їхні сорок років лагідними істотами похилого віку без статі. Але ось уже багато років це не так... Ця розповідь — про двох жвавих красунь, які, маючи по двоє дорослих дітей кожна, зважилися народити їм майже одночасно, з різницею у півроку, по братику. І це у віці, коли жінкам зазвичай лікарі вже не радять народжувати!

Читайте на сторінці 10 ➥

• АНЕКДОТ У ТЕМУ

— Ватсон, а ходімо на болота гуляти.
— Не можна, сер Генрі, карантин.
— А ми скажемо, що собачка втекла, шукаємо...

ЗАКУПОВУЄ

Елеватор Ліц
с.Лутовинівка

КУКУРУДЗУ — **4900** грн/т, з ПДВ;
СОНЯШНИК — **10800** грн/т, з ПДВ;
СОЮ — **10800** грн/т, з ПДВ;
ПШЕНИЦЮ — **4800** грн/т, з ПДВ
та іншу с/г продукцію.
Надаємо власний транспорт для вивезення з господарства.

Тел.: 099 48 92 555
https://lits.in.ua/

ФАСАД
салон вікон та дверей

ВІКНА
ДВЕРІ
ЖАЛЮЗІ
РОЛЕТИ

068-922-19-56
068-698-44-67
смт. Козельщина,
вул. Остроградського, 46/11,
2-й поверх над ПриватБанком

ВІКНА
ДВЕРІ

Інтера Люкс

СОЦІАЛЬНІ ЗНИЖКИ!
Розстрочка без %
МОНТАЖ.
Доставка — БЕЗКОШТОВНА

Вхідні та міжкімнатні
КОНДИЦІОНЕРИ
ЖАЛЮЗІ ТА РОЛЕТИ
НАТЯЖНІ СТЕЛІ

096 099 46 52,050 054 05 95
Олексій

місто Кременчук, проспект Свободи, 32-А (район Палацу культури КрАз)

interalux.net
_intera_lux_

ПРАЦЮЄМО ПІД ЧАС КАРАНТИНУ!

ПАМ'ЯТЬ

Шановні ветерани й учасники Другої Світової війни! Дорогі земляки!

8 і 9 травня ми разом з мільйонами людей у всьому світі відзначаємо День пам'яті та примирення і 75-у річницю Перемоги над нацизмом у Європі.

Ці святі дні завжди викликають почуття світлої радості, безмежної гордості за наш народ і гіркий сум водночас. Знаючи, якою великою ціною завойовано нашу перемогу, схиляємо голови перед священною пам'яттю загиблих. Ми згадуємо всіх, чиє життя забрала війна, низько вклоняємося та складаємо глибоку шану ветеранам, які на своїх плечах винесли тягар війни, за зразки мужності, силу духу, самопожертву, які вони виявили у боях за рідну землю.

Висловлюємо безмежну вдячність усім, хто тяжкою ратною працею наближав довгоочікуваний день визволення та кував перемогу в тилу.

День перемоги над нацизмом у Другій Світовій війні назавжди залишиться у нашій пам'яті, як символ героїчного минулого, адже самовідданість і мужність тих, хто віддав своє життя за Батьківщину, — приклад патріотизму для нащадків.

Бажаємо всім захисникам Вітчизни міцного здоров'я на довгі літа, щастя, злагоди та мирного неба над головою їм і їхнім родинам.

Низький уклін, вічна пам'ять і слава визволителям, котрі зі зброєю в руках захистили і нині захищають свободу і незалежність нашої країни.

Віктор БУРМУС, голова ради ветеранів Козельщинського району

• МИ — НАЩАДКИ ПЕРЕМОЖЦІВ

За кожну з нагород пролито кров

Єким пишатися козельщанину Владиславу Тристану. З перших днів війни його двоюрідний дід з Андрійків, Григорій Якович Андрейко, 1922 року народження, став до боротьби із німецько-фашистськими загарбниками. На жаль, його молоде життя обірвалося на полі бою. Та про його подвиги рідні й досі пам'ятають, а на згадку нащадкам зберігають ордени й медалі славного фронтовика. Копіями нагородних листів Владислав поділився з нами.

Так, у нагородному листі від 17 травня 1943 року пишеться:

«Командир гармати Андрейко при виконанні бойових операцій у районі станиці Кримської з 2 до 7 травня 1943 року чітко і швидко приймав і виконував команди командира машини. Гармата і кулемети під час бою працювали безвідмовно. Сержант Андрейко працював завзято й наполегливо, проявив себе мужнім воїном РСЧА. Цим самим він допоміг командиру машини знищити два танки, три ДЗОТи, мінометну батарею, дві гармати, два кулемети і до 49 гітлерівців.

Гідний урядової нагороди — ордена «Червона зірка».

14 червня 1943 року за проявлені мужність і відвагу у боях Григорій Якович був удостоєний медалі «За відвагу».

«Командир башти сержант Андрейко у боях за Соціалістичну Батьківщину показав себе безстрашним, сміливим і рішучим воїном, уміло відшукував ворожі вогневі точки і точно повідомляв командиру машини їх місцезнаходження, швидко і чітко заряджав гармату, чим забезпечив командиру машини у бою 1.06.43 р. за висоти 121.3 можливість у районі станиці Молдаванської знищити дві гармати, один танк, два міномети, дві кулеметні точки і до 20 гітлерівців», — повідомляє супровідний нагородний лист.

10 жовтня того ж року уже старший сержант, командир башти танку «Т-34» першого танкового батальйону 63 відділення танкової бригади Григорій Якович Андрейко був нагороджений орденом Вітчизняної війни II ступеню — на жаль, посмертно. 4 жовтня 1943 року 21-річний воїн загинув.

«Товариш Андрейко у складі екіпажу танку «Т-34» у районі х.Солоний 4.10.43 р. діяв сміливо і злагоджено, знищив 2 гармати противника, 4 кулемети, 2 автомобілі і до 40 ворожих солдат і офіцерів. До останньої хвилини із підбитого танку вів нищівний вогонь по противнику. 4.10.1943 року загинув смертю хоробрих», — ідеться у нагородному листі.

А ось витяг із Наказу бронетанковим і механізованим військам 56 армії від 26 жовтня 1943 року: «Від імені Президії Верховної Ради СРСР за зразкове виконання бойових завдань командування на фронті боротьби з німецькими загарбниками і виявлені при цьому сміливість і мужність — Орденом Вітчизняної війни I ступеню нагородити старшого сержанта Андрейка Григорія Яковича. Посмертно».

— Усі ці нагороди дуже дорогі для нашої сім'ї, тому що за кожну з них пролита кров. Це наша пам'ять і гордість, — стверджує онук фронтовика.

Підготувала Наталія РОМАНЧЕНКО

• З АРХІВНИХ СПРАВ

Щоб не думали, що окупанти тут шоколадки роздавали...

Близько 30 мільйонів людських втрат поніс СРСР у Другій Світовій війні. Окрім втрат безпосередньо на фронтах налічувалося чимало жертв серед полонених, а на окупованих територіях потерпало ще й цивільне населення. Останнє особливо стосувалося України, яка повністю була окупована німецько-фашистськими загарбниками

Після звільнення українських міст і сіл перед органами влади, Народним комісаріатом внутрішніх справ (НКВС) постало завдання вивчити ситуацію під час окупації, зокрема і на предмет її жертв серед населення. У різних районах виконували це по-своєму. Такий висновок я зробив, бо вивчав архіви СБУ і знайомився з такими матеріалами по всій області. З документів стосовно Козельщинського району я з'ясував, що працівник НКВС, якийсь лейтенант Федосєєв спромігся допитати обмежену кількість свідків лише у Козельщині та Мануйлівці, про що свідчать складені акти. Тому узагальнені дані по району, тим більш конкретні приклади носять відносно умовний характер. Але навіть наявний матеріал свідчить про тяжкі злочини нацистів та їх прихвостнів, яким немає строку давності. Бо нині можна почути твердження, що німецькі окупанти тут шоколадки роздавали…

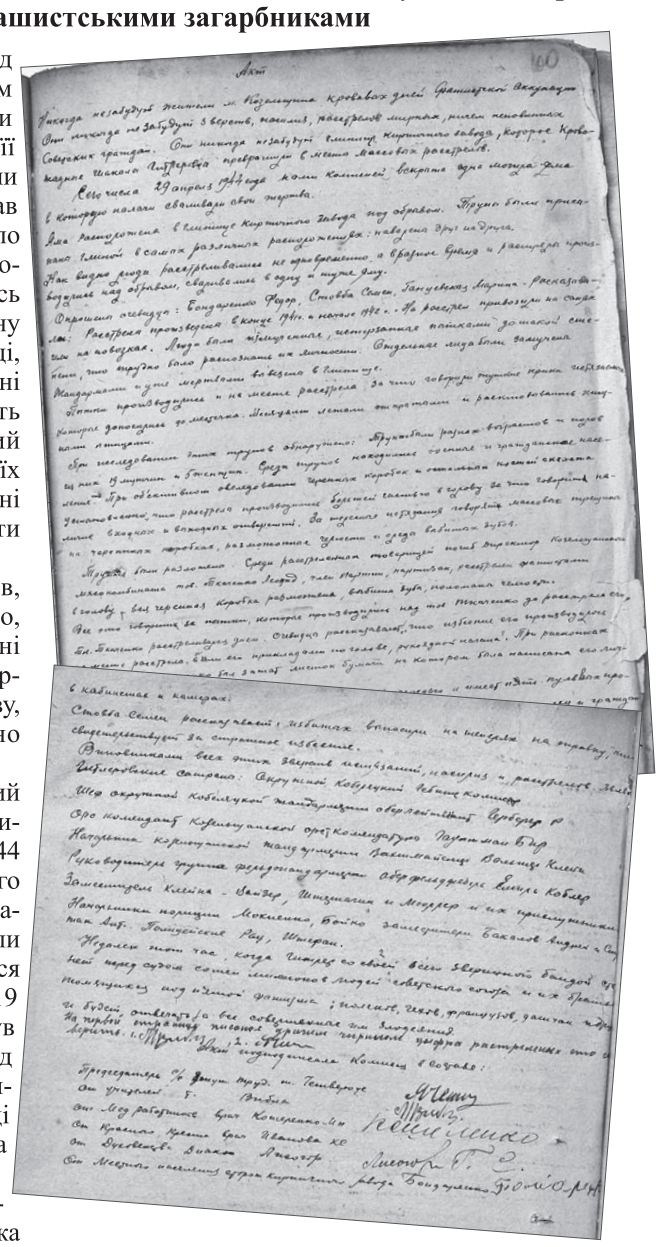

Далі наведу лише окремі витяги з документів, доповідних записок по лінії НКВС. У них указано, що за період окупації в Козельщинському районі заарештовано понад 4 тисяч осіб. Особливо потерпали працівники партійно-господарського активу, військовополонені. Розстріляно та замордовано близько 200 осіб.

Не можна без хвилювання читати акт, підписаний головою Козельщинської сільської ради, представниками медиків, учителів, духовенства, які у квітні 1944 року відкрили яму у глинищі місцевого цегельного заводу, де і проводилися ці розстріли. Зафіксовані також і свідчення їх очевидців. Часто жертв привозили ледь живих від знущань. Тортури продовжувалися і на місці розстрілів. Усього у цій ямі виявлено 19 трупів чоловіків і 5 жінок. Серед розстріляних був директор Козельщинського м'ясокомбінату Леонід Ткаченко, комуніст, партизан. При розкопках виявили, що цей чоловік загинув, затиснувши в кулаці аркуш паперу, на якому була написана його особиста присяга своїм товаришам.

Також розстріляли окупанти невідомого військовополоненого та мешканку с. Задовги Стеценко, яка його переховувала. Серед розстріляних був і житель с. Бригадирівки Я.А.Литвин, котрий на посаді старости громадського двору за завданням партизанської групи проводив підривну роботу; а мешканець с. Чорноглазівки Василь Голуб розстріляний після жорстоких катувань як батько офіцера Червоної Армії. У 1942 році в Козельщині була заарештована невідома жінка кавказької національності та після страшних тортур розстріляна як партизанка. Багато розстріляно невідомих людей, особливо військовополонених.

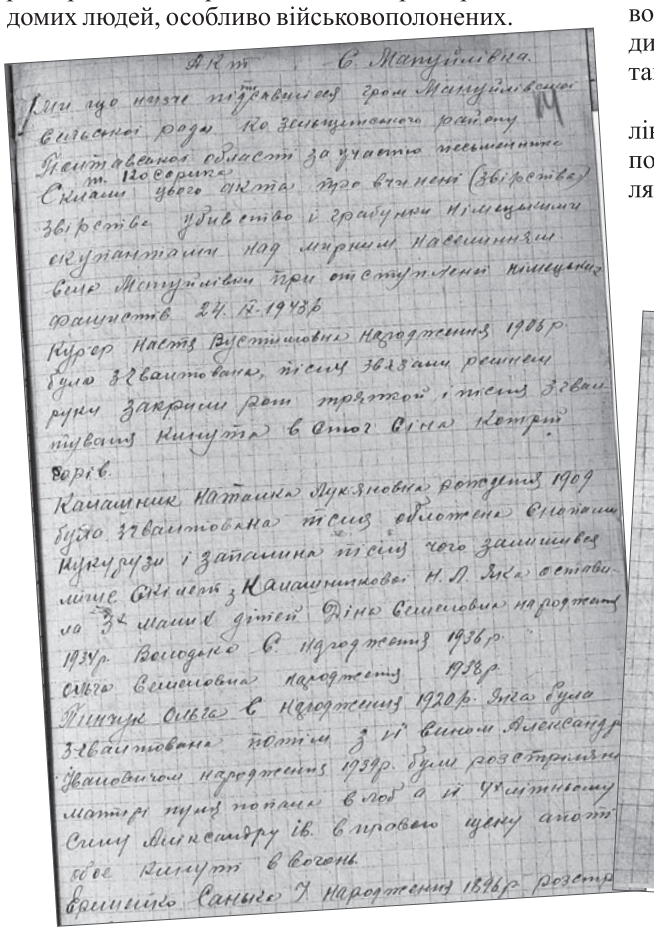

Багато жертв фашистського режиму налічувалося і в селах району. Зокрема 1942 року у Бригадирівці розстріляні як євреї дружина М.Д.Стеценка, 5 дочок, 2 сина і 2 онука.

Перед відступом у 1943 році фашисти спалили практично всі села, хоча люди намагалися врятувати свої оселі. Характерний приклад у с. Мануйлівці. Трьох жінок нацисти зґвалтували, потім кинули у вогонь. Одна з них загинула разом із малолітньою дитиною. Розстріляні ще троє жителів цього села, а також двоє військовополонених.

В актах указані організатори та виконавці розстрілів: керівники німецьких комендатур та жандармерій, поліцаї. Багатьох арештованих перевозили в Кобеляцьку окружну жандармерію, де їх сліди губилися...

В.МАТВІЄНКО,
полковник СБУ у відставці
м. Кременчук

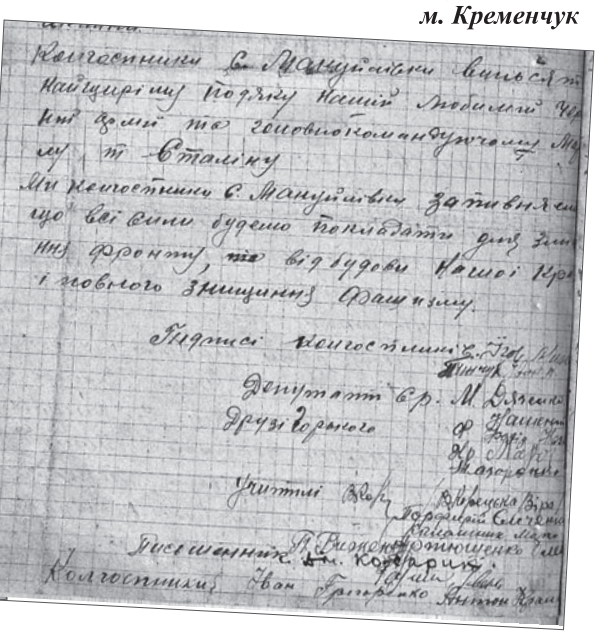

Григорій СЕРДЮК, член Національної спілки журналістів України

Іван Балась — сапер і педагог

Ця розповідь про талановитого педагога, а в роки війни — відважного сапера Івана Валер'яновича Балася (1907-1978 рр.), уродженця с. Новоселівки тодішньої Бреусівської волості Кобеляцького повіту.

Ще з шкільних років юнак мріяв стати учителем. І це йому вдалося. Спочатку закінчив короткотермінові педагогічні курси, а згодом і Полтавський педагогічний інститут. Свій шлях в освіті Іван розпочав в Олександрівській початковій школі. А потім викладав українську мову та літературу у рідній Бреусівській школі.

У лавах Червоної Армії Іван Валер'янович — з 23 жовтня 1943 року. Воював на Другому Українському фронті. Про хоробрість воїна свідчать його бойові нагороди.

Так, у наказі від 15 листопада 1944 року по 41-й Гвардійській Червонопрапорній ордена Суворова танковій бригаді зазначено: «За зразкове виконання бойових завдань командування на фронті боротьби з німецькими загарбниками нагородити орденом Червоної Зірки сапера 67-го окремого штурмового інженерно-саперного батальйону, 14 штурмової інженерно-саперної бригади – Балася Івана Валер'яновича».

А в нагородному листі від 25 травня 1945 року написано: «Єфрейтор Балась І.В. під час виконання бойових дій при виконанні завдань командування по забезпеченню пересування танків через інженерні загородження противника, під артилерійським обстрілом зняв 9 протитанкових мін. Під час штурму міста Будапешта Балась багаторазово брав участь у відбитті ворожих контратак. Доручені завдання виконує акуратно, точно і в термін.

За виявлені мужність і відвагу при виконанні бойових завдань командування єфрейтор Балась заслуговує урядової нагороди – медалі «За бойові заслуги».

До названих нагород додалися медалі «За взяття Будапешта», «За взяття Відня», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр.», а також ювілейні.

Повернувшись із війни, фронтовик продовжив учителювати. Складні то були роки. А тут ще й голод 1946-1947 років… І тоді, щоб порятувати своїх сімох дітей, Іван Валер'янович і Мотрона Василівна Баласі продали свій житловий дім місцевій релігійній громаді під молитовний будинок. До речі, у цьому ж приміщенні Бреусівська Свято-Троїцька церква функціонує і сьогодні. Як для того часу, такий вчинок був дуже сміливим, і навіть небезпечним. Отож без реакції влади він не залишився: І.В.Балася було виключено з рядів ВКП(б) – (Всесоюзної Комуністичної партії більшовиків). Та колишній воїн не зламався, а повністю віддався улюбленій справі – навчанню та вихованню школярів.

Розповідь про Івана Валер'яновича Балася як про педагога-професіонала — це окрема яскрава сторінка. Ось лише кілька штрихів.

У 1932-1933 роках у Бреусівській семирічці навчався юний Олесь Гончар, згодом видатний український і всесвітньовідомий письменник. І в цьому велика заслуга І.В.Балася, який зумів прищепити любов до слова Олесеві та багатьом іншим учням.

Зокрема, разом із Олесем Гончарем навчався Микола Ситник, який теж став учителем і викладав українську мову та літературу у Бреусівській школі. Водночас став визнаним літописцем рідного краю. Про І.В.Балася з нагоди його 60-річчя М.І.Ситник тепло й сердечно розповів у нарисі «Неспокій творчий з вічністю єдна».

Інший учень І.В.Балася, згодом — військовий, учений, журналіст і письменник К.П.Сердюк у книзі «Мамина доля» розповів, як у далекому 1951 році Іван Валер'янович запросив на урок літератури уже славетного автора трилогії «Прапороносці» О.Т.Гончара. Та зустріч вплинула на подальшу долю багатьох юнаків і дівчат.

Став письменником і випускник Бреусівської десятирічки 1969 року Олександр Міщенко (Олесь Воля). Про свого Учителя з великої літери він написав у книгах «Щоденник. 40 років. 1969-2009» і «Я вибрав письменницьку долю».

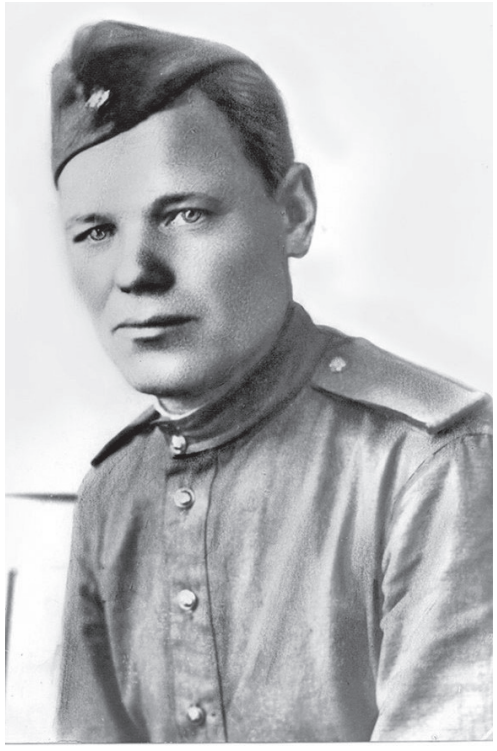

І.В.Балась

Добрим словом згадують і понині І.В.Балася тисячі його колишніх учнів. Світлу пам'ять залишив по собі цей славний чоловік на рідній землі, і це невипадково. Адже він самовіддано боровся з лютим ворогом у роки війни і не менш самовіддано проявив себе на педагогічній ниві та й загалом у житті.

Використані матеріали:

Домашній архів онуки І.В.Балася – Наталій Володимирівни Балась (Кизь).

М.І.Ситник. Неспокій творчий з вічністю єдна. – Газета «Радянське село». 30 вересня 1967 р.

К.П.Сердюк. Мамина доля. – Орєхово-Зуєво. 2009 р. – с. 198 – 207.

Олесь Воля (О.В.Міщенко). Щоденник. 40 років. 1969-2009. – Київ. Видавництво «Аконт». 2011 р. – с. 578.

Олесь Воля (О.В.Міщенко). Я вибрав письменницьку долю. – Київ. 2013 р. – с. 162.

Архів Бреусівської сільської ради.

Мого брата могли б спалити у Таборі смерті

Розповідає учасник Другої Світової війни Василь Якович Руденко із Приліпки:

— Сам я родом із Новосанжарщини, села Кустолового. На початок війни мені йшов лише 11-й рік, тож воювати мені не довелося, допомагав по господарству вдома, у тилу. В селі ж лишилися самі жінки, старі й діти. Дуже важко працювали після війни, відбудовувалися, сіяли та жнивували. Тож і мені доводилося: вдосвіта — на роботу, вдень — у школу, увечері знову трудилися.

Мій батько Яків загинув на війні у 1943 році, тому про його фронтові дороги я дуже мало пам'ятаю.

А мій брат, Олексій, 1924 року народження, — учасник бойових дій, побував у справжньому пеклі Другої Світової війни. Він мені дещо розповідав свого часу.

Пам'ятаю, у 1941 році викликали 26 хлопців у тил працювати. Охочих з'явилося лише п'ятеро. Десь по обіді поїхали, а вранці наступного дня оголосили війну. Троє з тих хлопців повернулися додому, вночі добиралися полями. А брат мій із товаришем Іваном Співаком поїхали. Добралися до Сталінграда. Там їх переправили через Волгу, коней забрали. Дорожні сумки були вже порожні, їсти нічого. Влаштувалися хлопці на лісопильний завод. Одного дня впала дошка і цього Івана — прямо по голові, убила на смерть. Поховав мій брат товариша, а сам лишився працювати далі.

Потім призвали його в армію у десантні війська у Барнаул. Після військових навчань кинули десант визволяти Київ. Саме там одного ранку брат потрапив у полон до німців. Довгий час перебував у нацистському концентраційному таборі смерті, спеціально призначеному для масового знищення полонених.

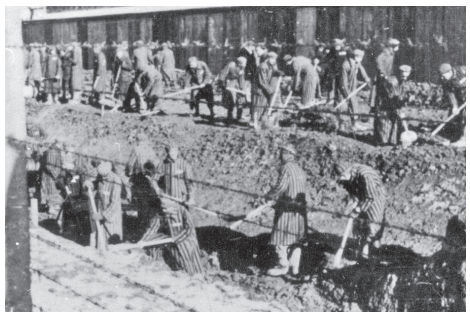

Олексій пригадував, що йому пощастило, бо наступного дня нацисти мали б спалити (стратити) і його. Та їх визволили американці.

Після комісії Олексія відправили служити в армії у місто Стрий Львівської області, звідки вже повернувся на мирну батьківщину.

Як тоді було на той час, ніхто не думав про документи, посвідки про участь у війні тощо. Кинувся брат — а в нього немає нічого, що підтверджувало б його службу.

Я тоді вже жив у Козельщинському районі, працював головою колгоспу у Приліпці. Допоміг йому зв'язатися із товаришами по службі у десантних військах, а потім уже відновили документи у військкоматі.

На жаль, з кожним роком реальних свідків тієї війни стає дедалі менше, навіть наймолодших учасників бойових дій уже можна перелічити на пальцях. Тому вирішив і я згадати про моїх фронтовиків, щоб пам'ять не згасала, жила у наших серцях.

Записала Наталія РОМАНЧЕНКО

Ще й орден Слави…

Уродженець с. Василівки (нині с. Красносілля) Олександр Пилипович Фесюра, 1903 року народження, був призваний до лав Червоної Армії по мобілізації Козельщинським райвійськкоматом восени 1943 року.

З 26 вересня цього ж року і по травень 1945-го проходив службу в 104-му окремому саперному батальйоні на посаді командира відділення у званні сержанта.

Брав участь у багатьох кровопролитних боях. Про героїзм і мужність хороброго воїна свідчать, зокрема, 11 подяк Верховного Головнокомандуючого та бойові нагороди.

Так, подяки за зразкові бойові дії О.П.Фесюра одержав при визволенні міста Кіровограда (нині Кропивницький); при здійсненні прориву й участь у боях за міста Звенигородку, Шполу, Смілу, Богуслав і Канів; при форсуванні Дністра і виходу на державний кордон СРСР, при звільненні міста Кишинева; при прориві потужної, глибоко ешелонованої оборони німців на західному березі Вісли; за оволодіння містами Сохачів, Скерневіце, Лович, Вроцлавек, Божесьць-Куявськи, Гнезен (Гнезно); у боях під час вторгнення в Німеччину, при прориві оборони німців у наступі на Берлін, у боях за оволодіння Берліном.

Був нагороджений медалями: «За звільнення Варшави», «За взяття Берліна», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр.», «Двадцять років перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр.», «50 років Збройних Сил СРСР».

Але найвищою бойовою нагородою став орден Слави III ступеня, про що до останнього часу мало хто й знав. Неймовірно скромним був фронтовик.

О.П.Фесюра був демобілізований на підставі Указу Президії Верховної Ради СРСР від 23 червня 1945 року.

А восени 1943 року був мобілізований у діючу армію 17-річний син Олександра Пилиповича – Михайло, який форсував Дніпро, брав участь у запеклих боях на Правобережжі і загинув на підступах до Кривого Рогу.

У повідомленні (похоронці) було написано: «Ваш син, стрілець 89-го гвардійського стрілецького полку, гвардії рядовий Фесюра Михайло Олександрович, уродженець Полтавської області Козельщинського району с. Василівка, в бою за соціалістичну Батьківщину, вірний військовій присязі, проявив мужність і героїзм, був убитий 31 січня 1944 року біля села Нова Софіївка Софіївського району Дніпропетровської області».

О.П.Фесюра з сином Михайлом. 1937 р.

А дочка О.П.Фесюри Лариса була вивезена в німецьке рабство та, слава Богу, залишилася живою і повернулася додому.

Ось так нівечила людські долі ота жахлива війна…

Це лише дуже коротка розповідь про трьох осіб із великої родини Фесюрів, доля якої є хвилюючою і багато в чому повчальною. Але це вже тема для окремої детальної розмови.

Використані матеріали:

Домашній архів правнуки О.П.Фесюри – Ольги Павлівни Дудки.

Книга Пам'яті України. Полтавська область. 5. Кобеляцький район, Козельщинський район, Котелевський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1996. – С. 391.

Найвища честь — бути схожим на діда Шурка

Олександр Мусійович Телух народився 12 березня 1927 року у багатодітній сім'ї. Мати його, Варвара Миколаївна, до 1922 року мала вже сім'ю, у неї було п'ятеро дітей — два хлопці і троє дівчат. Та у 1922 році чоловік її під час Першої Світової війни був поранений і помер. Зосталася мати вдовою із п'ятьма дітьми. Важко було самій, і через рік вийшла заміж за бездітного чоловіка Мусія Телуха. У 1924 році у них народився син Андрій, у 1927 — Олександр, у 1930 — донька Євдокія. На той час діти від першого шлюбу були вже дорослі, окрім найменшої доньки, Парасковії, котра народилася у 1916 році.

1933 року Варвара Миколаївна захворіла і померла. Залишився її другий чоловік із чотирма неповнолітніми дітьми. Тож уся жіноча робота, у тому числі й догляд за братами і сестричкою, лягла на плечі шістнадцятирічної Парасковії. Батько два роки жив удівцем, працював, а після роботи допомагав удома, виховував дітей. У 1935 році він привів у дім уже немолоду жінку, щоб допомагала по господарству і доглядала дітей. У 1938 році Параска виходить заміж, і батько розділяє хату на дві частини — одну віддає дочці з зятем. Після цього батькова жінка сказала, що буде доглядати тільки найменшу Євдокію, а хлопці нехай живуть із сестрою. Так і сталося.

Сашкові на той час виповнилося 11 років, він видався дуже непосидючим, швидким, тому з ним було багато мороки. Та загалом хлопців непогано виховали.

У 1941 році всіх чоловіків мобілізували на фронт. Мусія Телуха не взяли до армії за віком, залишили у Кременчуці для підпільної роботи. Олександру ж на той час уже виповнилося 14 років і йому дуже хотілося проявити свою винахідливість і воювати з німцями. Він був хлопець «шибутний», моторний, кругом усе помічав і розказував батькові. А той за синовими розповідями доповідав потрібну інформацію своєму керівникові підпілля.

Якось Сашко натрапив на зброю, яку залишили у місті і не встигли забрати до окупації, і хлопець розповів про це батькові. Чоловік порадився з товаришами по підпіллю, і було вирішено зброю закопати, щоб вона не потрапила до німців, а при потребі — використати. Зробили це утрьох — Мусій Телух і ще двоє чоловіків. Але один із них виявився боягузом і виказав, де сховок, зрадивши своїх товаришів. Тож другого дня Мусія та його товариша забрали до гестапо. У центрі міста на площі їх обох повісили, причепивши табличку на грудях: «Таке буде з кожним, хто протидіятиме німецькій владі».

А того, хто зрадив своїх товаришів по підпіллю, теж настигла кара — німці згодом і його розстріляли.

Поховати батька не давали, сказали, хай висять, щоб усі бачили, що буде з кожним, хто не співпрацює з новою владою. Його вдалося поховати аж на третій день після страти. Допомогла дружина Павла, Олександрового брата по матері. Вона, за фахом учитель німецької мови, працювала перекладачем у гестапо. Жінка знайшла трьох підпільників, переодягла їх у німецьку форму і у третю ніч вони пішли начебто замінити вартових, які сторожували повішених. Перекладачка німецькою мовою сказала вартовим, що є наказ зняти одного повішеного і поховати…

Після смерті батька Олександр увесь час мріяв утекти воювати, але його ніхто не пускав. У кінці вересня 1943 року Кременчук звільнили від окупантів. Коли німці відступали, то обливали бензином будинки, хати і підпалювали. Більшу частину хат на Занасипу (район міста), де жив Олександр, теж спалили.

Коли у Кременчук вступили радянські війська, Олександр пішов до військового штабу проситися на фронт. Але коли там дізналися, що йому всього шістнадцять, хлопцеві відмовили. Цілий тиждень, поки були війська у Кременчуці, Сашко щодня ходив і просився взяти його із собою. Біля штабу стояла запряжена кіньми бричка, якою возили генерала. А хлопець дуже любив коней, тож весь час доглядав і за генеральськими. Одного разу йому вдалося поговорити з самим генералом. Тож скориставшись моментом, юнак почав просити генерала, щоб той узяв його з собою; розповів, що залишився без батька і матері, а хату спалили, а тому, якщо не візьме, то однаково він утече на фронт чи буде шукати партизанів. Після цієї розмови у штабі вирішили, що буде краще узяти цього хлопця з собою — в армії він буде на виду, інакше десь втече, пропаде, загине.

Олександр Телух (справа) із бойовим товаришем

Коли радянська армія вирушила з Кременчука, Олександрові сказали, щоб він сповістив сестру, що його беруть із собою у штаб. У війську його через місяць призначили зв'язківцем. Він був «сином полку». Його любили за кмітливість і швидкість — ще бій не закінчився, а він уже побіг шукати розрив проводів, щоб відновити зв'язок із командуванням. Так він воював аж до самої Перемоги. Після війни йому дали на два місяці відпустку додому. А всі його документи переслали у місто Новоросійськ Краснодарського краю, щоб він там продовжив навчатися і закінчив офіцерську школу.

Олександр Телух із дружиною Вірою

Під час відпустки юнак приїхав до Кременчука, погостював у рідних брата і сестер. З війни повернувся брат Григорій. Павло загинув. Андрій був поранений і поїхав до сестри у Задовгу Козельщинського району. Сестру евакуювали в це село, бо чоловік загинув, а жити у місті з двома дітьми не було де.

Тоді вирішив і Сашко з'їздити у Задовгу погостювати. У селі йому сподобалося. Брат і сестра уже працювали у колгоспі, за дітьми наглядали сусіди. У колгосп Олександра охоче прийняли, бо не вистачало чоловічих рук — відбудовувати господарство. Познайомився із місцевими, і в око йому впала дівчина, теж, як і він, — сирота. Тож у 1946 році Олександр одружився з Вірою Кравченко. Про навчання він уже не думав, забув і про документи учасника війни… Аж через деякий час Олександр згадав, що всі папери — у Новоросійську, куди він так і не поїхав навчатися. Зробили запит, і всі документи переслали до військкомату у Козельщину.

Життя йшло своєю чередою. У 1947 році народився перший син Павло. Наступного року молодій родині виділили у Задовзі ділянку під забудову. Спершу Олександр облаштував землянку, щоб можна було жити і взимку, — добре, що навчився будувати землянки на війні. А у 1949 році вже збудував і хату. У Телухів народилося троє дітей: спершу Павло, тоді — Іван у 1955 році, а дочка Тася — у 1953. Дружина Віра Федорівна працювала на ланці, а потім дояркою. Сам Олександр Мусійович був і причіпником на тракторі, і хати будував, і скотарем працював. Найбільше трудився у будівельній бригаді колгоспу «Більшовик України», а потім — у колгоспі імені Ілліча.

Бойовим був, у колгоспі працював, людям допомагав і вдома без діла не сидів. Дуже любив дітей, онуків. І коли вони гостювали у дідуся й бабусі ціле літо по троє, четверо, а бувало й більше чоловік, бабуся Віра завжди готувала їм обід на природу, як зараз кажуть — на пікнік. І хлопців, коли щось утнуть, вона не сварила, бо просто не вміла сваритися, а тільки промовляла: «Ну прямо, як дід Шурко!» Так його називали односельці — Шурко. То для малих шибеників це було найвищою нагородою — щоб їх порівнювали з дідом, що вони чимось на нього схожі. Бо дехто, як і він, дуже любить коней, у когось добре виходять вироби з дерева, іншим до снаги будівельні роботи, а хтось — такий же «шибутний», як дід Шурко.

Олександр Мусійович Телух прожив свій вік недарма. Щороку, під час святкування Великої Перемоги, земляки завжди із вдячністю згадували, що він пішки дійшов до Берліна. Багато горя людям принесла війна, тож Олександр Мусійович не любив про неї згадувати, як і не любив хвалитися медалями. Що вдалося згадати із тих поодиноких коротких розповідей, а що — можливо, найстрашніше, так і залишилося в його пам'яті назавжди.

Олександр Телух, зять Михайло, донька Таїса, дружина Віра з онуками

Ніна ЧЕНАКАЛ,
племінниця Олександра Телуха,
село Задовга

Фото з сімейного архіву

Зберіг цю наповнену невимовним трагізмом пісню

Цього року минає 75 років з Дня перемоги над фашистською ордою. Неспинний плин часу віддаляє нас від того дня — 9 травня 1945 року. Але не повинна у нас згаснути пам'ять про тих, хто творив цю перемогу не тільки на фронтах війни, а й у тилу — на заводах, фабриках, полях, хто непохитною волею, напруженою працею після війни піднімали з руїн державу і самі піднімалися з колін.

Я добре пам'ятаю кінець сорокових і п'ятдесяті роки, живучи у хуторі Кринках поблизу с.Сушок. Люди працювали на полях городньої бригади, вели домашнє господарство. Працювали важко, жили бідно, але були дружні, завжди готові прийти на взаємовиручку.

У рідкі хвилини дозвілля у когось збиралися родичі, сусіди, друзі, щоб якось розбавити одноманітну буденщину, відпочити, погомоніти, поділитися радощами, печалями, планами й обов'язково — поспівати. А співати вони вміли... Задушевно, щиро, гарно і багатоголосо. З незбагненним дитячим захопленням я слухав цей спів. Я взагалі любив музику. У сусіда О.Я.Сушка був патефон. І я, аби довше його слухати, завжди об шмат цеглини точив голки.

Де гармошка чи духовий оркестр — там і я, любив слухати українські народні пісні, а найбільше — про війну. Та особливо хвилювала мою дитячу душу одна — «Ой, синочку, сину». Я запам'ятав мелодію, слова і часто сам її наспівував.

Пізніше, опанувавши баян, підібрав мелодію, записав слова і зберіг цю наповнену невимовним трагізмом пісню, яку чув лише у своєму селі.

Тому і пропоную її читачам як пам'ять про грізні воєнні і повні трудової звитяги повоєнні роки.

Євген ОПРИШКО

Ой, синочку, сину
(Народна пісня про війну)

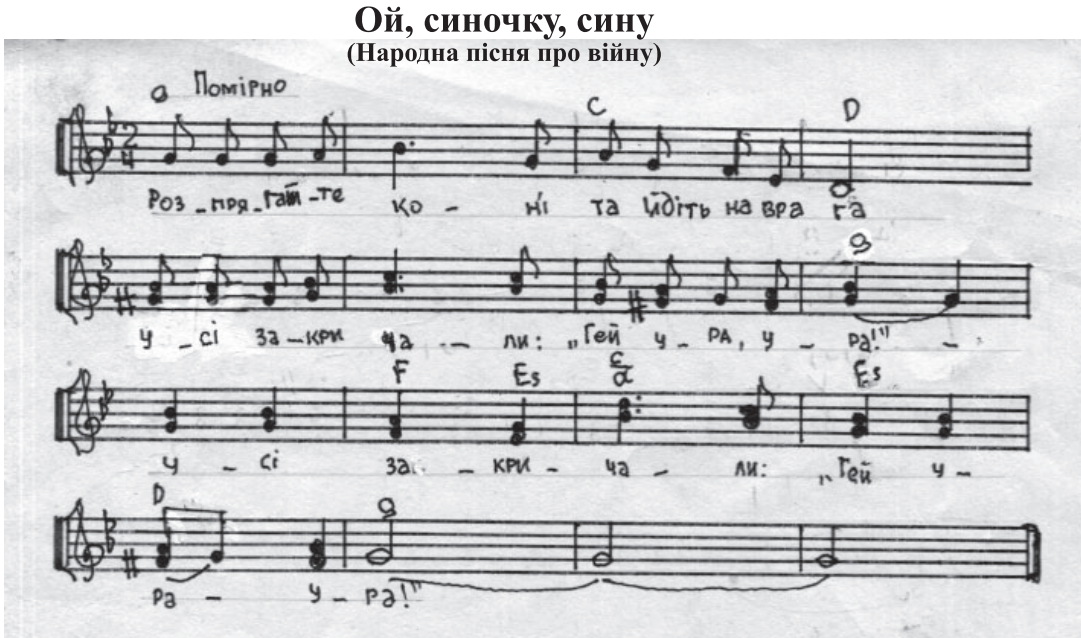

Розпрягайте коні та йдіть на врага.
Усі зкричали: «Гей, ура, ура!» **(2 р.)**

Там старенький батько окопи копав
І здалека бачив, як бієць упав. **(2 р.)**

Він здалека бачив, як бієць упав, —
Пішов подивитись — його син лежав. **(2 р.)**

Прийшов він додому та й сів край стола,
Схиливсь на рученьки — болить голова. **(2 р.)**

А стара питає: «Чом, старий, сумний,
Мабуть, наш синочок уже неживий?» **(2 р.)**

Взяв соснові дошки і зробив труну,
Та й заплакав гірко: «Сину, мій, сину». **(2 р.)**

Оце тут, синочку, світ для нас увесь —
Висока могила, ще й дубовий хрест. **(2 р.)**

Якби Ви були, діду...

Якби Ви, діду, не пропали безвісти на війні, ми б разом з Вами боялися баби. Вона б виганяла мене з кухні віхтем, щоб не вешталася по-під ногами і зиркала б на Вас: «Сонце ще тільки на тракторній, а ти вже десь причастився, іроде!». А я б їй ні за які пряники не призналась, як стояла на сторожі, поки Ви шаруділи в кладовці і винесли мені окраєць медових стільників.

Ви б любили мене! Ні дєдушка Гриша, ні бабушка Ліза, ні бабуся Марфа мене так не любили, як Ви. Бо у них були Людочка, Ліда з Галею, Наташа. А у вас була я! І ми б разом ходили на пасіку до вашого брата. Дід Савка наливав би Вам чарочку медовухи, а Ви давали б і мені пригубити. — Шо ти дитя привчаєш?! Та як Манька взнає — начувайся! А як Марфі розкаже — то даже не знаю, — дід Савка насував на вуха крислатого капелюха і йшов углиб пасіки, подалі від гріха.

А ми б із Вами, діду, вертали додому. Через лавку, ага-ага. Козорєзка кидала б на ваги шматок липкої хальви, «це щоб баби не гримали», — сміялися б Ви і відламували мені величенький шматок.

А ще, ми ходили б із Вами на ставок. Ви б закидали вудку, діставали з кисета табаку, вправно вертіли самокрутку, затягувалися раз, удруге і починали розповідати. Найбільше мені б подобалося про Петлюру. Як Ви пройшли вольницею пів України, як варили куліш під зорями, а тоді витягували з-за халяви дерев'яну ложку і сьорбали наввипередки ледь солоне вариво. «А де тоді солі дістати? Война... Було шо у корови з ясел грудку дістанемо, розіб'ємо на куски. А корова на мнясо піде... Ото вже тоді куліш так куліш! Царуємо!»

Про війну, на якій Вас убито, Ви б говорили мало. Одна винтовка на двох, окопи, вириті ложкою і голими руками, загублена шапка, вічно мокрі онучі, бо йшли без передиху, відступали швидко, оборонялися глупо: «Ми отак тільки окопалися, а танки з обох боків нас обійшли і стріляють у спину. А ми шо? Стріляємо у відповідь. Тільки з винтовок. Де по броні шкрябнемо, де своїх уложимо...»

А ще, я б читала Вам «вслух» книжки з бібліотеки. Ви б любили Фенімора Купера і Дюма, всі оті пригоди, авантюри, і Остапа Вишню — посміятися, «як воно так чоловік пише?! Наче і просто, і я б зміг, а бач, не бере жаба цицьки...»

А ще, Ви прийшли б у школу на «день побєди», раз разом, і таке б розказали про ту війну, що вчителька більше не запрошувала б. Однокласники сміялися «ну, у тебе і дід!», а я б гордилася.

А тоді я поступила в університет і Ви пишалися би мною, сиділи б за двором на лавці і кожному стрічному хвалилися, що то і Ваша заслуга, бо он скільки прочитано разом: «Маня, було, ганяє її: йди полоти чи кропиву сікти, а я спиняю — хай, кажу, вчиться, як є охота. Вона ж не линдається селом, не гуляє до півночі». І в кожний приїзд додому брали б за руку і питали: «Ну, що, трапився який харцизяка чи ні? Збирати дідові пенсію?», а тоді тикали б червонець: «На пиво. Тіки, дивись, не пий! Лучче морожене».

А тоді Ви, діду, померли б і я плакала. І цілувала б Ваші руки і лоба. І не боялася б приходити на кладовище. Через пів року померли б і бабуся Марфа. Бо любили Вас і тужили за Вами, хоч і не вміли цього показати.

Якби Ви, діду, не пропали безвісти у 41-му... У мене був би дідусь і бабуся, або — дідунько і бабунька, або ді і ба... А не фотографія незнайомця у смушевій шапці, кожусі, щедро підмальована фотографом і любовно заквітчана мамою вишитим рушником.

Придатченко Лука Гордійович. Народився не знаю коли. Загинув восени 1941-го, десь під Каховкою...

Любов ФИЛЕНКО

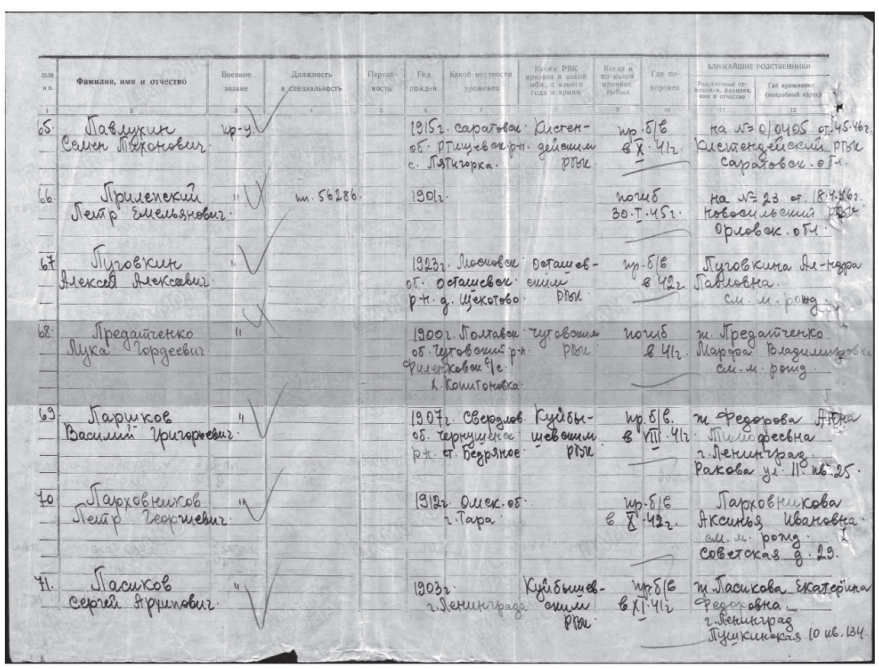

№ п.п.	Фамилия, имя и отчество	Воинское звание	Должность и специальность	Партийность	Год рожд.	Какой местности уроженец	Кем и когда призван и какой обл. с какого года в армии	Когда и по какой причине выбыл	Где похоронен	Ближайшие родственники: Родственное отношение, фамилия, имя и отчество	Где проживает (подробный адрес)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
65.	Павлюкин Семен Мухонович	ср-у.			1915 г.	Саратовск. об. Ртищев. р-н. с. Пятигорка.	Киргиз-ским РВК	пр. б/в в X. 41 г.		на № 0/0405 от 45.46 г. Киргизский РВК Саратовск. об.	
66.	Прилепский Петр Емельянович	"	ст. 56286		1901 г.			погиб 30.I.45 г.		на № 23 от 18.4.46 г. Новосильский РВК Орловск. об.	
67.	Пуговкин Алексей Алексеевич	"			1922 г.	Москвск. об. Осташковск. р-н. д. Щекотово	Осташковским РВК	пр. б/в в 42 г.		Пуговкина Ал-ндра Павловна см. м. розд.	
68.	Придатченко Лука Гордеевич	"			1900 г.	Полтавск. об. Чутовск. р-н. Филенковск. р/с. х. Комгоновка	Чутовским РВК	погиб в 41 г.		ж. Придатченко Марфа Владимировна см. м. розд.	
69.	Парников Василий Григорьевич	"			1907 г.	Свердлов. об. Черноусск. р-н. ст. Безрянное	Куйбышевским РВК	пр. б/в. в VIII. 41 г.		ж. Федорова Анна Тимофеевна г. Ленинград Раковая ул. 11 кв. 25.	
70.	Парховников Петр Григорьевич	"			1912 г.	Омск. об. г. Тара		пр. б/в в X. 42 г.		Парховникова Аксинья Ивановна см. м. розд. Советская д. 29.	
71.	Пасиков Сергей Ефимович	"			1903 г.	г. Ленинграда	Куйбышевским РВК	пр. б/в в XI. 41 г.		ж. Пасикова Екатерина Федоровна г. Ленинград Пушкинская 10 кв. 134.	

Нагадуємо про заборону «прапора Перемоги» та георгіївських стрічок

Український інститут національної пам'яті нагадує, що символом відзначення Дня пам'яті та примирення та Дня перемоги над нацизмом у Другій світовій війні є стилізоване зображення «Мак пам'яті» та гасло «1939-1945. Пам'ятаємо. Перемагаємо»

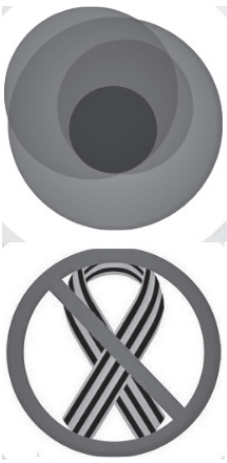

«Наголошуємо на важливості неухильного дотримання норм Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» та неприпустимості використання комуністичної символіки під виглядом «прапора Перемоги» та георгіївських стрічок», — зазначається у дописі на фейсбуці.

Також нагадується, що згідно з Кодексом України про адміністративні правопорушення, стаття 173-3, публічне використання, демонстрація або носіння георгіївської (гвардійської) стрічки чи її зображення тягнуть за собою накладення штрафу від 50 до 150 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією стрічки або предметів, що містять її зображення.

Червоний мак уперше був використаний в Україні на заходах, приурочених до 69-ї річниці завершення Другої світової війни, у 2014 році.

Ідея та графічне втілення стало результатом співпраці Українського інституту національної пам'яті та Національної телекомпанії України. Автором логотипу став харківський дизайнер Сергій Мішакін.

Графічне втілення-алюзія, з одного боку червоного маку, з іншого — кривавого сліду від кулі, передає глибину смислу війни, розповідає про страждання, про смерть, про героїзм, про мільйони загиблих – головне, що є у війні.

Біля символу логотип містить гасло «Ніколи знову», тому що сьогодні найголовніше — не допустити повторення жахів війни.

Мак також використовується як символ пам'яті про полеглих у війнах у країнах Європи, Канаді, США, Австралії та Новій Зеландії.

Михайло Ємець — людина з легенди

«Я дуже добре пам'ятаю свого діда — чудового сім'янина, надзвичайно доброзичливу людину, невтомного трудівника і водночас — справжнього чоловіка залізної волі, непримиренного до несправедливості. Якщо щось сказав чи вирішив — тільки так і повинно бути. Але про його воєнне минуле навіть гадки не мав, бо тема Другої Світової у нашій родині чомусь довгий час була закритою. Про те, що мій дід є одним із легендарних героїв війни, я дізнався лише після його смерті, у 1984 році. Саме тоді мені до рук потрапила книга М.П.Девятаєва та А.М.Хорунжого «Втеча з острова Узедом». Від своєї матері я дізнався, що та книга — і про мого діда теж...»

З розповіді мешканця Лутовинівки Олега КАБАЧЕНКА

Сказати, що я була вражена таким відкриттям, — це нічого не сказати. Ще зі школи пам'ятаю розповіді на уроках історії про знамениту втечу з нацистського концтабору смерті групи полонених під керівництвом льотчика Михайла Девятаєва на викраденому німецькому літаку найновішої секретної моделі. Серед утікачів було троє офіцерів, із яких один — наш земляк, гадячанин Михайло Олексійович Ємець, він же — дід мого односельця Олега Кабаченка! Воістину світ тісний…

Онук знає про героїчне минуле свого діда переважно з воєнних мемуарів, бо дід Михайло внукам нічого такого не розповідав. Можливо, більше знала мама пана Олега, Валентина Михайлівна, але вона, на жаль, пішла в інший світ. На щастя, Михайло Ємець, вихованець дитячого будинку, був багатодітним батьком і виростив аж шістьох прекрасних дітей. Тож було кому розповісти про батька. Мені пощастило поспілкуватися з Олексієм Михайловичем Ємцем, сином нашого героя. Слухала його розповідь і не могла повірити що це — про одну й ту ж людину. З одного боку — простий селянин, скромний трудівник. З іншого — мало не Супермен, крутіший, ніж у кіно. В голові не вкладається! Та судіть самі.

Михайло Ємець — комісар партизанського загону села Орлівщини (Новомосковський район, Дніпропетровщина)

Від піонервожатого — до партизанського комісара

Народився Михайло Ємець 1910 року в Гадячі. Ще в дитинстві залишився без батьків, тому і виховувався у сиротинці. Після випуску з дитячого будинку закінчив педагогічну школу і працював за розподілом на Сумщині піонервожатим у школі. Потім, знову ж таки, за направленням, — комсомольська новобудова аж у Красноярському краї. Служба в армії, повернення в Україну. Працював Михайло бригадиром машинно-тракторної станції, а згодом молодого, грамотного й ініціативного комсомольця — таких кадрів небагато було на той час — запросили до органів місцевої влади, у районний комітет партії інструктором.

Налагоджувалося і сімейне життя: у 1939 році Михайло одружився, згодом у молодій родині з'явилася дочка Валентина (мати мого нинішнього односельця Олега Кабаченка). У 1941 році народилася ще одна донечка… І було б життя щасливим, якби не війна.

За словами Олексія Михайловича Ємця, його батька як працівника райкому залишили в тилу для підпільної партизанської роботи. Трішки інакше розповідає історію Михайла Ємця Ілля Вєтров, колишній партизан, у своїй книзі спогадів «В лісах під Новомосковськом. Нотатки партизана» (1968 р., видавництво «Промінь», Дніпропетровськ):

«Бойовий, відчайдушний комісар був в орлівщанському загоні. У лісі з'явився недавно, прийшов із Сумщини, звідки не встиг евакуюватися. Думав спочатку фронт перейти, потім вирішив залишитися партизанити. Дістався Дніпра, до Пантелеймона Жученка.

У Ємця була зустріч із комісаром Мазниченком.

— Давно тут?

— Третій тиждень, — почав відповідати Ємець.

— А до цього де був?

— На річці Псл.

Георгій Степанович схвально кивнув. Потім додав:

— Давай розповідай усе по порядку. Хто такий будеш?

Ємець помовчав, усміхнувся і сказав:

— Як це — хто буду? Радянська людина, комуніст. Ось мій партійний квиток. Вправним рухом складаного ножа розпоров підкладку і дістав червону книжечку. Мазниченко уважно роздивився її.

— Все, як треба, — зауважив він, — фотографія, печатка, підпис секретаря райкому. Членські внески сплачені, як і належить, по червень включно. Ну що ж, перевіримо товариша у бою. Поки передамо його орлівщанам.

Засмучувала недовіра оточуючих. Та Михайло Ємець був справжнім комуністом, розумів, що час тривожний, треба придивлятися до кожної людини. Минув місяць, і підозри на адресу Ємця розвіялися. У цьому трохи сором'язливому молодому чоловікові зі смагляви обличчям ховалося невичерпне джерело енергії, сміливості, ненависті до фашистів. Командування почало доручати Ємцю відповідальні завдання, і він їх із честю виконував. Коли потрібно було підібрати орлівщанам комісара, вибір відразу зупинився на Михайлові Ємцю. Рішення було правильне...»

У «Вікіпедії» є стаття про Михайла Ємця, але біографічні дані надто скупі. Там я прочитала про те, що наш земляк також воював у партизанському загоні Сидора Артемовича Ковпака. А у 1943 році партизан зрадили; Михайла гітлерівці захопили у полон і відправили до Німеччини на таємний острів Узедом у концтабір, де Вермахт випробовував ракетну зброю «Фау-1» і «Фау-2». Такої «честі» Ємець удостоївся тому, що був «політичним», мав офіцерське звання, а це робило його особливо небезпечним злочинцем в очах ворога. Адже це був табір смерті, звідки вороття живим бути не могло апріорі.

Острів жахіть

— Батькову історію я знав іще тоді, як ходив у четвертий чи п'ятий клас, — згадує Олексій Михайлович. — Він не дуже любив про це розказувати. Його разом з іншими «політичними» відправили на острів Узедом, де розробляли ракети «Фау-1» і «Фау-2». Сам острів був красивий, облаштований, на ньому зведено багато споруд для обслуговування аеродрому, а також будинки, культурно-масові заклади… Ракети випускали зі спеціальних шахт. Над виробництвом ракет працювали тисячі військових спеціалістів. А в'язнів концтабору використовували як робочу силу. Крім того, у металевих бараках полоненим робили всілякі операції, над ним проводили досліди. Там було все у крові, знущалися з людей — страшне!

Так, згадувати все це було занадто боляче, тож і не дивно, що Михайло Олексійович намагався сховати ці спогади у найдальший куточок пам'яті. У бараках не було ніякого тепла, самі голі нари. Холодно, голодно. Полонені — молоді, здорові чоловіки — важили не більше 40 кілограмів; збереглися фото тих часів, де в'язні виснажені до тієї міри, що від них лишилася тільки випнута грудна клітка, наче пральна дошка… Навколо — море, вітри, протяги, дощі. Прийдуть в'язні зі своєї каторги, щось десь робили під дощем, у багнюці, одяг мокрий, до ранку на тілі в кого висохне, в кого — ні…

Їсти майже не давали. Якось трапився випадок: принесли 200 порцій, кожен мав узяти свій пайок і відійти. Хтось ухопив дві порції, а останній підійшов — йому їжі немає. То наглядачі всіх вишикували і били до тих пір, що ні сісти, ні встати...

А взагалі система покарань була такою: самі наглядачі не били тих, хто проштрафився, а примушували це робити однокамерників. Коли ж той, що б'є, начебто й захоче пожаліти покараного товариша по нещастю, вдарить легенько-тихенько, то наглядачі за цим уважно стежили. Якщо помітять такий непорядок, то так віддухопелять, що людина просто помирала.

Ось такий був табір. І такими силами виробляли новітні ракети. Німці намагалися якомога швидше їх випробувати і запустити в дію, бо на той час це була секретна і надсучасна зброя. Якби вони їх випустили раніше від американців, хтозна, як би закінчилася Друга Світова війна... Але гітлерівським планам не судилося збутися. Тому що 8 лютого 1945 року десятеро виснажених, змучених, але сильних духом полонених здійснили свій безпрецедентний політ.

Втеча з пекла

З-поміж майже 100 тисяч полонених ці десятеро познайомилися між собою. Не так то було просто — спілкуватися, але їм вдавалося. Їхня бригада займалася тим, що засипала вирви на аеродромі після невдалих запусків ракет, які падали і вибухали. Щоразу, йдучи з аеродрому до бараків, хлопці бачили літаки, що стояли в ангарах, і не могли відкараскатися від думки: от би захопити один із них і дременути звідси!

Михайло Ємець знав, що у їхній бригаді є справжній льотчик — Михайло Девятаєв. Бо якось збалакалися з ним, хто відкіля, то виявилося, що вони мало не земляки: Ємець сказав, що сам із Сумщини, а Девятаєва якраз на Сумщині збили німці, так і потрапив сюди у полон…

Бригада почала готуватися до здійснення свого задуму. Девятаєва як головну фігуру трохи підгодовували, кожен давав йому шматочок від своєї порції — скількись там грамів хліба з тирсою… І паралельно, займаючись своїми прямими обов'язками на аеродромі, якось примудрялися заглядати у ті літаки, що стояли розбиті, потрощені, потроху вивчали їхнє обладнання, влаштування…

Ось 8 лютого 1945 року настав «час Х». Хлопці, як зазвичай, відпрацювали на аеродромі, і наглядач вів їх на обід. Відчайдухи заздалегідь намітили для втечі літак начальника табору, де було встановлено обладнання для випробування ракет, — сильну, сучасну машину. Тож сказали своєму конвоїрові, що їм надійшов наказ від старшого засипати ями в тому ангарі, бо, буцімто, має бути якась термінова перевірка. Той повірив. Група зайшла в ангар, убила конвоїра. А потім почалося найважче: голодним, знесиленим, змученим тяжкою роботою полоненим потрібно було якось залізти до літака. Хоча всі ролі й обов'язки хлопці розподілили між собою заздалегідь, але завантажитися в літак виявилося майже нереально… Ледве залізли, а завести — не заведуть, бо підсіли акумулятори. Притягли інші, завели двигун з горем пополам. Злітна смуга до моря простяглася. Хлопці розігнали машину, а вона не злітає! Розвертаються — і знов по колу, на другий захід пішли…

Полонені на заводі. Фото з інтернету

Девятаєв і Ємець уже згодом згадували, що спроба вдалася аж за третім разом. Усі гуртом вирішили: або пан, або пропав, однаково це острів смерті, звідти ніхто живим не виходив, тож спрямували літак на море; тоді Девятаєву дійшло, що трімер висоти був налаштований на посадку, тож утрьох чи вчотирьох дужче натиснули на себе штурвал — і літак відірвався від землі, полетів!

Цей острів охоронявся й на землі, й у повітрі. Хлопцям казали, як тільки привезли туди: про втечу навіть не думайте. Острів посеред Балтійського моря, куди там тікати? Звідси хіба птах злетить. Але не так воно вийшло, як німці думали. Щоправда, вони не дуже й думали. Тоді якраз усі офіцери й наглядачі на обід зібралися. То вони не відразу й кинулися, стоять сміються: руські граються чи що? Лише згодом збагнули, розпочали погоню, обстрілювали з зеніток… Але нашим пощастило. Хоча не було ніякої навігації, жодної мапи — орієнтувалися по сонцю. Так і перелетіли лінію фронту.

Урочистих фанфар не було

А за лінією фронту їх знову зустріли обстріли зеніток, тільки вже своїх. Та це й було цілком зрозуміло: як би ви вчинили, коли б над вами у небі з'явився німецький літак зі свастикою на крилах?

…Коли вони розповідали свою історію, їм просто не вірили, думали, що це «заслані козачки». Надто вже неймовірним здавалося все почуте. Точ і поставилися до втікачів як до зрадників, дуже довго перевіряли. Інформація про острів довгий час була засекречена, ніхто нічого про нього не знав. А потім розвідка таки підтвердила інформацію в'язнів-утікачів, і до острова направили бомбардувальника...

Тим часом хлопців підлікували і сімох із них, рядових, відправили у штрафбат. Живим повернувся звідти лише один — Федір Адамов із Краснодарського краю.

— Я собі й досі думаю: навіщо тих семеро чоловік було відправляти у штрафбат? — розмірковує Олексій Ємець. — Невже не видно було, які вони? Виснажені, голодні, худі — живі скелети. Куди там їм було якусь розвідку робити!

Трьох офіцерів — Михайла Девятаєва, Михайла Ємця та Івана Кривоногова — до бойових дій не допустили, вони чекали на підтвердження своїх офіцерських звань. Колишніх полонених перевіряли до завершення війни і ще кілька років потому, адже Ємець, окрім того, що був офіцером, то ще й у райкомі до війни працював.

Так тривало до 1957 року, коли про незвичайних героїв дізнався творець ракетно-космічної техніки Сергій Корольов (який, до речі, свого часу теж був в'язнем, тільки радянських таборів), призначений керувати радянською програмою з освоєння німецької ракетної техніки. Він розшукав Девятаєва і домігся, щоб той був його «гідом» під час поїздки на Узедом. Це допомогло розробкам найсучаснішої зброї (першу радянську ракету Р–1 фактично скопіювали з німецької «Фау–2»). А Корольов особисто подав клопотання, щоб «опальному» льотчику присвоїли звання Героя Радянського Союзу. Тоді ж нагородили і Михайла Ємця — орденом Вітчизняної війни.

«Прокинулися знаменитими»

Олексій Ємець згадує, що до 1957 року ніхто нікуди його батька не запрошував. Та Михайло нічого про війну і не розповідав. Працював у колгоспі на рядових посадах, не цурався ніякої роботи. І мовчав. А тоді їх трьох викликали до Москви для нагородження. Після повернення Михайла Ємця додому зі столиці усі нарешті дізналися про легендарну втечу з полону, про значення цього вчинку для вітчизняного ракетобудування. І замовкли любителі похвалитися своїми «подвигами», які справжньої війни й близько не бачили.

Утім, у житті Михайла Ємця мало що змінилося. Адже він звик працювати сумлінно на будь-якій посаді. Після 1957 року призначили його інспектором по заготівлі сільгосппродукції. То жив у Бірках і ходив на роботу пішки майже 5 кілометрів лісом. Рано-вранці йде, пізно повертається... Потім був у рідному селі бригадиром рільничої бригади і навіть головою місцевої сільської ради. Війна залишила по собі багато вдів, яким треба було кудись звертатися за допомогою, то Михайло Олексійович нікому не відмовляв, допомагав землякам максимально, наскільки дозволяла його посада. Умів тримати дисципліну, владнати будь-які суперечки — через це йому постійно доручали вести колгоспні збори. Односельці знали Михайла Ємця як безкомпромісну та сміливу людину, що не терпить будь-якої несправедливості та брехні.

До основної роботи Михайла Ємця додалася ще й військово-патріотична: адже його почали кликати на зустрічі зі школярами, молоддю. У 1960-х роках у Бірки завітав бойовий побратим Ємця — Михайло Девятаєв. Тоді вони удвох на запрошення земляків побували у Великобагачанському районі, у Кременчуці та Комсомольську, зустрічалися з трудовими колективами та учнівською молоддю, розповідали про свій доленосний політ.

Попри все це Михайло Олексійович увесь час залишався надзвичайно скромною людиною. Ніколи не користувався пільгами і не вимагав до себе та своїх дітей якогось особливого ставлення, хоча і мав на це повне право. Його діти самі досягали успіхів у житті, не користуючись фронтовим минулим свого батька.

— Він не вихвалявся своїм подвигом, вважав, що просто доля так склалася, — говорить Олексій Михайлович. — Авжеж, у кожного своя доля у житті. У батька — така. У таборі було майже сто тисяч полонених, і з них лише десятеро ризикнули втекти...

Нині нащадки легендарної десятки підтримують зв'язки — добре, що у вік інтернет-технологій це не проблема. На 100-річчя від дня народження Михайла Ємця, у 2010 році до Гадяча приїздив із Кубані син Федора Адамова. Стараннями племінників Трохима Сердюкова — одного з героїв героїчного втечі, Михайла і Сергія Сердюкова в усіх населених пунктах, де до війни жили в'язні, що відлетіли з фашистського пекла, встановлені такі пам'ятні знаки, зокрема у Полтаві, у авіамістечку, і в Гадячі. Це маленька вдячність нащадків героїв за їхні заслуги перед своєю країною та її народом.

Надія ЛИТВИН

Фото з сімейних архівів

Справа наліво: Олег Кабаченко зі своїми синами Дмитром і В'ячеславом, правнуками Михайла Ємця, у Полтаві на відкритті пам'ятника «Втеча з пекла», присвяченого 65-річчю Перемоги над фашизмом та легендарному перельоту радянських військовополонених на бомбардувальнику «Хейнкель-111» з табору смерті. 8 травня 2010 року

Під час візиту до Михайла Ємця (крайній зліва) журналістів

ПОНЕДІЛОК 11 травня

UA: ПЕРШИЙ

06.00 М/с "Книга джунглів"
06.30,07.05,08.05,09.05 Доброго ранку,Країно!
07.00,08.00,09.00,21.00,23.30, 02.30,05.20 Новини
09.30,03.00,04.25 Енеїда
10.35 М/с "Чорний пірат"
12.15,00.30 Телепродаж
12.45 Д/ц "Це цікаво"
13.15 Х/ф "Павел із Тарсуса" 2 с. 12+
15.00 UA:Фольк
16.00 #ВУКРАЇНІ
16.30 Про що співає Європа
17.35 Т/с "Епоха честі"
19.20 Д/ц "Чілі: Дика подорож"
20.25 Д/ц "Боротьба за виживання"
21.25,23.55,02.50,05.40 UA:Спорт
21.35 Суспільно-політичне ток-шоу "Зворотний відлік"
00.00,03.55 Бюджетники
05.50 Погода

1+1

06.30,07.10,08.10,09.10 "Сніданок з 1+1"
07.00,08.00,09.00,19.30,05.45 ТСН
09.25 "Світ навиворіт 11: Китай"
10.30 "Великі випуски з Антоном Птушкіним"
17.00 Х/ф "Термінатор: Генезис" (16+)
20.15 Х/ф "Аліта: бойовий ангел" (16+)
22.30 Х/ф "Черепашки-ніндзя" (16+)
00.10 "Концерт Романа Скорпіона"
01.15 Х/ф "Ідеальні незнайомці" (16+)
02.45 Т/с "Школа" (16+)
04.30 "Життя відомих людей"

Інтер

03.55 "Навколо М"
04.45 "Орел і решка. Дива світу 2"
05.30,23.00 "Слідство вели... з Леонідом Каневським"
07.00,08.00,09.00,12.00,17.40 Новини
07.10,08.10,09.20 "Ранок з Інтером"
09.45 Д/п"День Перемоги. Повернення. Рушковський"
10.00,18.00,02.15 Ток-шоу "Стосується кожного"
11.50, 12.25 Х/ф "Перебіжчик"
15.50 "Чекай на мене. Україна"
20.00 "Подробиці"
21.00 Т/с "Ні кроку назад 2. На лінії фронту" 12+
00.45 Х/ф "Жіночі радості та печалі"

UA:Полтава

07:00,08:00,09:00 Новини.
07:05 «UA: Фольк. Спогади»
08:05 «Своя земля»
08:20 «Населена земля»
08:45,11:30 «Лайфхак українською»
09:05,09:35 М/с
09:30 «Абетка»
10:00 «Українська абетка»
10:05 Х/ф «Донька Робін Гуда. Принцеса воїнів» (12+)
11:45 UA Музика
11:50 Енеїда».
12:45 Д/ц «Двоколісні хроніки»
12:55 «Школа доступності»
13:00 «Тема дня»
13:30 #ВУкраїні. 4 сезон
14:25 «Разом»
14:50 «Своя земля»
15:15 Х/ф «Святий Пилип. Я вибираю рай»,1с.,2с. (12+)
19:00 ПТН
19:15 «Пліч-о-пліч»
19:35 «Школа доступності»
19:45 #ВУкраїні.
20:15 «Сильні»
20:30 «Місто вкрадених квартир»
21:20 «Розсекречена історія»
22:15 «Загадки чернівецьких атлантів»
22:25 «Букоголіки».
22:50 «Українська читанка»

Новий Канал

06.00, 07.15 Kids' Time
06.05 М/с "Луні Тюнз"
07.20 Варьяти 12+
09.20 Діти проти зірок
11.10 М/ф "Кунг-фу панда"
13.00 Х/ф "Темна вежа" 12+
14.30 Х/ф "Білосніжка та мисливець" 16+
17.00 Х/ф "Мисливець та Снігова королева"
19.00 Від пацанки до панянки 16+
21.10 Х/ф "Дракула. Невідома історія" 16+
22.50 Х/ф "Перевертень" 18+
00.20 Т/с "Київ вдень і вночі" 16+
02.10 Служба розшуку дітей
02.15 Зона ночі
04.20 Абзац

НТН

05.00 "Top Shop"
06.00 М/ф "Парасолька"
06.30 М/ф "Як Петрик П'яточкін слоників рахував"
06.40 М/ф "Енеїда"
08.00,16.40,02.50 "Випадковий свідок"
09.05 Х/ф "Золоте теля"
12.15 Х/ф "Опікун"
13.50 Х/ф "Наречений з того світу"
14.50 Х/ф "Далі нікуди"
18.20 "Свідок. Агенти"
19.00, 02.15 "Свідок"
19.30 Х/ф "Міцний горішок"
20.55 Х/ф "Засуджений"
22.30 Т/с "Нарко: Мексика" (18+)
00.15 "Склад злочину"
01.05,03.00 "Речовий доказ"
04.00 "Правда життя"

СТБ

04.35 Х/ф "Солдат Іван Бровкін"
06.25, 14.50, 19.20, 00.50 Т/с "Папаньки"
14.30,17.30,22.00 "Вікна-Новини"
18.15 "СуперМама"
20.15, 22.40 Т/с "Папаньки - 2"

ICTV

05.15 Скарб нації
05.25 Еврика!
05.30 Служба розшуку дітей
05.35 Факти тижня
07.25 Х/ф "Єлена Троянська"
10.45, 13.00 Х/ф "Троя" 16+
12.45 Факти. День
13.55 Х/ф "Стартрек: За межами Всесвіту" 16+
16.00 Х/ф "Трансформери-5: Останній лицар" 12+
18.45 Факти. Вечір
19.15 Х/ф "План втечі" 16+
21.15 Х/ф "План втечі-2" 16+
22.55 Х/ф "План втечі-3" 16+
00.35 Х/ф "Сезон убивць" 18+
02.00 Я зняв!

ТК Україна

06.50 Зірковий шлях
10.00 Х/ф "Троє в лабіринті" 12+
12.20, 15.20 Т/с "Поверни моє життя" 12+
15.00,19.00 Сьогодні
17.00 Історія одного злочину 16+
20.10 "Говорить Україна"
21.00 Т/с "Жіночі таємниці" 16+
23.10, 02.00 Т/с "Мої дівчатка"
01.30 Телемагазин
03.10 Реальна містика
04.45 Агенти справедливості 12+

ТЕТ

06.00 ТЕТ Мультиранок
08.00,09.00,16.00,17.00,19.30, 20.30,21.30 Одного разу під Полтавою
08.30,09.30 Одного разу в Одесі
10.00, 23.00 Т/с "Нове життя Василини Павлівни"
11.00,13.00,17.30 4 весілля
12.00,18.30 СуперЖінка
14.00 Х/ф "Мері Шеллі та монстр Франкенштейна" 16+
16.30,20.00,21.00 Танька і Володька
22.00 Сімейка У
00.00 Казки У
01.00 Щоденники Темного 16+
02.20 17+
02.50 Теорія зради
03.40 Т/с "Домашній арешт"
04.30 Віталька

2+2

06.00 Т/с "Опер за викликом" (16+)
08.20 "Спецкор"
09.00 "ДжеДАІ"
09.35 "Загублений світ"
13.05 "Помста природи"
13.40 Х/ф "Мисливці за скарбами" (16+)
15.45 Х/ф "Форсаж-5" (16+)
18.00 "Таємниці великих українців: Ганна Київська,Данило Галицький,Богдан Хмельницький,Михайло Грушевський."
22.00 Т/с "CSI: Місце злочину-10" (16+)
23.40 Х/ф "Нульовий прообраз" (18+)
01.10 "Облом.UA."
05.45 Телемагазини

ВІВТОРОК 12 травня

UA: ПЕРШИЙ

06.00 М/с "Книга джунглів"
06.30,07.05,08.05 Доброго ранку,Країно!
07.00,08.00,08.55,13.00,15.00, 18.00,21.00,23.15,02.30,05.20 Новини
09.00 Т/с "Полдарк" 16+
10.00 Всеукраїнська школа онлайн. Українська література
10.35 Всеукраїнська школа онлайн. Фізика
11.05,12.15 Всеукраїнська школа онлайн. Руханка
11.10 Всеукраїнська школа онлайн. Історія України
11.45 Всеукраїнська школа онлайн. Біологія
12.20 Всеукраїнська школа онлайн. Географія
13.10,15.10 "На Карантині": марафон
16.20,00.30 Телепродаж
16.50 Схеми. Корупція в деталях
17.30 Про що співає Європа
18.20,03.00 Тема дня
19.20 Д/ц "Боротьба за виживання"
19.55 Д/ц "Дикі тварини"
21.35,23.55,05.50 UA:Спорт
21.45 Наші гроші
22.15 Святі та грішні
00.00 Перша шпальта

1+1

06.30,07.10,08.10,09.10 "Сніданок з 1+1"
07.00,08.00,09.00,12.00,16.45, 19.30,05.20 ТСН: "Телевізійна служба новин"
09.25,10.20,04.00 "Життя відомих людей 2020"
11.15,11.50,12.20,12.35,13.10 "Любий,ми переїжджаємо"
13.45 "Одруження наосліп6"
15.40 "Світ навиворіт 11: Китай"
17.10 Т/с "Вітер кохання" (12+)
19.00 "Секретні матеріали 2020"
20.45 Т/с "Матусі 2" (12+)
22.30 Х/ф "Той, що біжить лабірінтом: Випробування вогнем"
00.45 Х/ф "100 мільйонів євро" (16+)
02.15 Т/с "Школа" (16+)

Інтер

03.45 "Щоденник вагітної"
04.10 "Навколо М"
04.55 "Телемагазин"
05.25,23.00 "Слідство вели... з Леонідом Каневським"
07.00,08.00,09.00,12.00,17.40 Новини
07.10,08.10,09.20 "Ранок з Інтером"
10.00 "Корисна програма"
11.05 Т/с "Мене звати Мелек" 12+
12.25 Т/с "Не відпускай мою руку" 12+
13.50,14.45,15.40 "Речдок"
16.35 "Речдок. Особливий випадок"
18.00,02.20 Ток-шоу "Стосується кожного"
20.00 "Подробиці"
21.00 Т/с "Ні кроку назад 2. На лінії фронту" 12+
00.45 Х/ф "Алегро з вогнем"

UA:Полтава

07:00,08:00,08:55 Новини.
07:05 «UA: Фольк. Спогади»
08:05 «Мандруємо вдома»
08:15 Д/ц «Аромат Чилі»,1с.
08:40 «Лайфхак українською»
09:00 М/с
09:20 «Абетка»
09:50 «Українська абетка»
10:00 «Всеукраїнська школа онлайн».
12:20 «Бук: Маршрут»
12:30,19:20,20:50 «Тема дня»
13:00,17:00,19:00,20:30 ПТН
13:10 «На Карантині»: марафон
16:15 «Лайфхак українською»
16:30 «Енеїда».
17:40 Д/ц «Супер-чуття»
18:10 Т/с «Епоха честі» (12+)
19:45 «Спільно»
20:15 «Сильні»
21:20 #ВУкраїні.
21:45 Т/с «Монро»,5с. (12+)
22:35 «Школа доступності»
22:40 UA Музика
22:50 «Українська читанка»

Новий Канал

06.00, 07.15 Kids' Time
06.05 М/с "Луні Тюнз"
07.20 Варьяти 12+
09.30 Т/с "Грімм" 16+
11.10 Х/ф "Ціна безсмертя" 16+
13.20 Х/ф "Титан" 16+
15.20 Хто зверху? 12+
17.10,19.00 Хто проти блондинок 12+
21.10 Х/ф "Віктор Франкенштейн" 16+
23.10 Х/ф "Останній мисливець на драконів" 12+
01.10 Т/с "Київ вдень і вночі" 16+

НТН

05.00 "Top Shop"
06.00 М/ф "Сірий вовк & Червона Шапочка"
06.35 М/ф "Ріккі-Тіккі-Таві"
07.25 М/ф "Капітошка"
07.50,16.50,20.50,02.50 "Випадковий свідок"
09.00 Х/ф "Застава в горах"
11.00 Х/ф "Довіра" (16+)
12.30, 16.30, 19.00, 22.00, 02.15 "Свідок"
12.50 "Свідок. Агенти"
14.15 "Таємниці кримінального світу"
15.25 "Правда життя. Професійні байки"
18.20 "Будьте здорові"
19.30 "Легенди карного розшуку"
22.30 Т/с "Нарко: Мексика" (18+)
00.15 "Склад злочину"
01.05,03.00 "Речовий доказ"
04.00 "Правда життя"

СТБ

07.00 "Все буде добре!"
08.45 Т/с "Коли ми вдома"
11.00 Т/с "Коли ми вдома. Нова історія"
12.00,14.50 "МастерШеф" 12+
14.30,17.30,22.00 "Вікна-Новини"
15.40 "Хата на тата" 12+
18.15 "СуперМама"
19.15, 20.15, 22.40 Т/с "Папаньки - 2"
23.00 Т/с "Майор і магія" 16+
00.50 Х/ф "Хто б казав"

ICTV

04.15 Скарб нації
04.25 Еврика!
04.30 Факти
04.55 Т/с "Відділ 44" 16+
05.40, 20.15 Громадянська оборона
06.30 Ранок у великому місті
08.45 Факти. Ранок
09.15,19.20 Надзвичайні новини
11.30, 13.15 Х/ф "Ворог біля воріт"
10.20, 13.15 Х/ф "Врятування рядового Раяна" 16+
12.45, 15.45 Факти. День
14.05 Т/с "Пес" 16+
15.05, 16.20 Т/с "Закляті друзі" 16+
16.45 Х/ф "План втечі" 16+
18.45,21.00 Факти. Вечір
21.20 Т/с "Конвой" 12+
00.55 Х/ф "Універсальний солдат-4" 18+
02.50 Я зняв!

ТК Україна

06.30, 07.10, 08.15 Ранок з Україною
07.00,08.00,09.00,15.00,19.00, 23.00,03.45 Сьогодні
09.30 Зірковий шлях
11.20,04.05 Реальна містика
13.30, 15.30 Т/с "Філін" 16+
16.00 Історія одного злочину 16+
20.10 Ток-шоу "Говорить Україна"
21.00 Т/с "Жіночі таємниці" 16+
23.20 Контролер
00.00, 02.00 Т/с "Чужа" 16+

ТЕТ

06.00 ТЕТ Мультиранок
08.00,16.00,17.00,19.30, 20.30,21.30 Одного разу під Полтавою
08.30,09.30 Одного разу в Одесі
09.00,16.30,20.00,21.00 Танька і Володька
10.00, 23.00 Т/с "Нове життя Василини Павлівни"
11.00,13.00,17.30 4 весілля
12.00,18.30 СуперЖінка
14.00 Х/ф "Агент під прикриттям"
15.30 Країна У
22.00 Сімейка У
00.00 Казки У
01.00 Щоденники Темного 16+
02.20 17+
02.50 Теорія зради
03.40 Т/с "Домашній арешт"

2+2

06.00 Т/с "Ділянка лейтенанта Качури. Фільм 1. "Ілюзія полювання" (16+)
06.50 Х/ф "Морський піхотинець" (16+)
08.20,18.15 "Спецкор"
09.00,18.45 "ДжеДАІ"
09.35,17.20 "Загублений світ"
13.10 "Помста природи"
13.25 Х/ф "Робокоп"
15.15 Х/ф "Робокоп-2"
19.15 Т/с "Опер за викликом-2" (16+)
20.10 Т/с "Брати по крові" (16+)
22.00 Т/с "CSI: Місце злочину-10" (16+)
23.40 Т/с "CSI: Місце злочину-9" (16+)
01.00 "Облом.UA."

СЕРЕДА 13 травня

UA: ПЕРШИЙ

06.00 М/с "Книга джунглів"
06.30,07.05,08.05 Доброго ранку,Країно!
07.00,08.00,08.55,13.00,15.00, 18.00,21.00,23.15,02.30,05.20 Новини
09.00 Т/с "Полдарк" 16+
10.00 Всеукраїнська школа онлайн. Англійська мова
10.35 Всеукраїнська школа онлайн. Геометрія
11.05,12.15 Всеукраїнська школа онлайн. Руханка
11.10 Всеукраїнська школа онлайн. Хімія
11.45 Всеукраїнська школа онлайн. Географія
12.20,19.55 Д/ц "Дикі тварини"
13.10,15.10 "На Карантині": марафон
16.20,00.30 Телепродаж
16.50 Наші гроші
17.30 Про що співає Європа
18.20 Тема дня
19.20 Д/ц "Боротьба за виживання"
21.35,23.55,05.50 UA:Спорт
21.45 Розважальна програма з Майклом Щуром 16+
22.15, 03.00 Т/с "Епоха честі"
00.00 Спільно

1+1

06.30,07.10,08.10,09.10 "Сніданок з 1+1"
07.00,08.00,09.00,12.00,16.45, 19.30,05.20 ТСН: "Телевізійна служба новин"
09.25,10.20 "Життя відомих людей 2020"
11.15,11.50,12.20,12.35,13.10, 03.45 "Любий,ми переїжджаємо"
13.45 "Одруження наосліп6"
15.40 "Світ навиворіт 11: Китай"
17.10 Т/с "Вітер кохання" (12+)
19.00 "Секретні матеріали"
20.45 Т/с "Матусі 2" (12+)
22.30, 02.00 Х/ф "Особливо небезпечний" (16+)
00.20 Х/ф "Татусі без шкідливих звичок" (16+)

Інтер

03.50 "Щоденник вагітної"
04.10 "Навколо М"
05.00 "Телемагазин"
05.30,23.00 "Слідство вели... з Леонідом Каневським"
07.00,08.00,09.00,12.00,17.40 Новини
07.10,08.10,09.20 "Ранок з Інтером"
10.00 "Корисна програма"
11.05 Т/с "Мене звати Мелек" 12+
12.25 Т/с "Не відпускай мою руку" 12+
13.50,14.45,15.40 "Речдок"
16.35 "Речдок. Особливий випадок"
18.00,19.00,02.20 Ток-шоу "Стосується кожного"
20.00 "Подробиці"
21.00 Т/с "Ні кроку назад 2. На лінії фронту" 12+
00.45 Х/ф "Це було в розвідці"

UA:Полтава

07:00,08:00,08:55 Новини
07:05 «UA: Фольк. Спогади»
08:05 «Бук: Маршрут»
08:15 Д/ц «Аромат Чилі»,2с.
08:40 «Лайфхак українською»
09:00,09:30 М/с
09:25 «Universe»
09:55 «Українська абетка»
10:00 «Всеукраїнська школа онлайн».
12:20 «Бук: Маршрут»
12:3,19:20,20:500 «Тема дня»
13:00,17:00,19:00,20:30 ПТН
13:10 «На Карантині»: марафон
16:15 «Лайфхак українською»
16:30 Д/с «Фестивалі планет»,
17:15 «Енеїда».
17:40 Д/ц «Супер-чуття»
18:10 Т/с «Епоха честі»,(12+)
19:45 «Схеми».
20:15 «StopFakeNews»
21:20 «Крим. Реалії»
21:45 Т/с «Монро»,6с. (12+)
22:35 «Загадки чернівецьких атлантів»
22:40 UA Музика
22:50 «Українська читанка»

Новий Канал

06.00, 07.15 Kids' Time
06.05 М/с "Луні Тюнз"
07.20 Варьяти 12+
09.30 Т/с "Грімм" 16+
11.10 Х/ф "Крампус" 16+
13.00 Х/ф "Будинок дивних дітей місс Сапсан" 16+
15.20 Хто зверху? 12+
17.10,19.00 Суперінтуїція 12+
20.50 Х/ф "Годзилла" (1998)
23.20 Х/ф "Моя дівчина - монстр" 12+
01.20 Т/с "Київ вдень і вночі" 16+
02.10 Служба розшуку дітей
02.15 Зона ночі

НТН

05.00,04.50 "Top Shop"
06.00 М/ф "Казка про рибалку й рибку"
06.35 М/ф "Умка"
07.45 М/ф "Жив собі пес"
07.55,16.50,20.50 "Випадковий свідок"
09.00 Х/ф "Одруження Бальзамінова"
10.45 Х/ф "Далі нікуди"
12.30, 16.30, 19.00, 22.00, 02.10 "Свідок"
12.50 "Будьте здорові"
14.15 "Таємниці кримінального світу"
15.20 "Правда життя. Професійні байки"
18.20 "Вартість життя"
19.30 "Легенди карного розшуку"
22.30 Т/с "Нарко: Мексика" (18+)
00.15 "Склад злочину"
01.05,02.50 "Речовий доказ"

СТБ

07.00 "Все буде добре!"
08.45 Т/с "Коли ми вдома"
11.50 Т/с "Коли ми вдома. Нова історія"
12.40,14.50 "МастерШеф" 12+
14.30,17.30,22.00 "Вікна-Новини"
15.40 "Хата на тата" 12+
18.15 "СуперМама"
19.10, 20.15, 22.40 Т/с "Папаньки - 2"
23.00 Т/с "Майор і магія" 16+
00.50 Х/ф "Ну, хто б казав 2"

ICTV

04.10 Скарб нації
04.20 Еврика!
04.25 Служба розшуку дітей
04.30 Факти
04.50 Т/с "Відділ 44" 16+
05.35, 10.05 Громадянська оборона
06.30 Ранок у великому місті
08.45 Факти. Ранок
09.15,19.20 Надзвичайні новини
11.30, 13.15 Х/ф "Ворог біля воріт"
12.45, 15.45 Факти. День
14.15 Т/с "Пес" 16+
15.25, 16.20 Т/с "Закляті друзі" 16+
17.00 Х/ф "План втечі-2" 16+
18.45,21.00 Факти. Вечір
20.15 Секретний фронт
21.20 Т/с "Один у полі воїн" 12+
23.30 Т/с "Сильніше вогню"
03.00 Х/ф "Біла імла" 16+

ТК Україна

06.30, 07.10, 08.15 Ранок з Україною
07.00,08.00,09.00,15.00,19.00, 23.00 Сьогодні
09.30 Зірковий шлях
11.20,03.30 Реальна містика
13.30, 15.30 Т/с "Філін" 16+
16.00 Історія одного злочину 16+
20.10 "Говорить Україна"
21.00 Т/с "Жіночі таємниці" 16+
23.30, 02.00 Т/с "Поранене серце"
01.30 Телемагазин
04.45 Агенти справедливості 16+

ТЕТ

06.00 ТЕТ Мультиранок
08.00,16.00,17.00,19.30, 20.30,21.30 Одного разу під Полтавою
08.30,09.30 Одного разу в Одесі
09.00,16.30,20.00,21.00 Танька і Володька
10.00, 23.00 Т/с "Нове життя Василини Павлівни"
11.00,13.00,17.30 4 весілля
12.00,18.30 СуперЖінка
14.00 Х/ф "Обережно! Предки в хаті"
15.30 Країна У
22.00 Сімейка У
00.00 Казки У
01.00 Щоденники Темного 16+
02.20 17+
02.50 Теорія зради
03.40 Т/с "Домашній арешт"

2+2

06.00 Т/с "Ділянка лейтенанта Качури. Фільм 1. "Ілюзія полювання-" (16+)
06.50 Х/ф "Морський піхотинець-2" (16+)
08.25,18.15 "Спецкор"
09.05,18.45 "ДжеДАІ"
09.40,17.20 "Загублений світ"
13.15 "Помста природи"
13.50 Х/ф "Ніч у музеї-2"
15.45 Х/ф "Ніч у музеї-3" (16+)
19.15 Т/с "Опер за викликом-2" (16+)
20.10 Т/с "Брати по крові" (16+)
22.00, 23.40 Т/с "CSI: Місце злочину-10" (16+)
01.05 "Облом.UA."

ЧЕТВЕР 14 травня

UA: ПЕРШИЙ

06.00 М/с "Книга джунглів"
06.30,07.05,08.05 Доброго ранку,Країно!
07.00,08.00,08.55,13.00,15.00, 18.00,21.00,23.15,02.30,05.20 Новини
09.00 Т/с "Полдарк" 16+
10.00 Всеукраїнська школа онлайн. Українська мова
10.35 Всеукраїнська школа онлайн. Фізика
11.05,12.15 Всеукраїнська школа онлайн. Руханка
11.10 Всеукраїнська школа онлайн. Англійська мова
11.45 Всеукраїнська школа онлайн. Всесвітня історія
12.20 Д/ц "Боротьба за виживання"
13.10,15.10 "На Карантині": марафон
16.20,00.30 Телепродаж
16.50 Розважальна програма з Майклом Щуром 16+
17.30 Про що співає Європа
18.20 Тема дня
19.20 Д/ц "Світ дикої природи"
19.55 Д/ц "Дикі тварини"
21.35,23.55,05.50 UA:Спорт
21.45,03.55 Схеми. Корупція в деталях
22.15, 03.00 Т/с "Епоха честі"
00.00 #ВУКРАЇНІ

1+1

06.30,07.10,08.10,09.10 "Сніданок з 1+1"
07.00,08.00,09.00,12.00,16.45, 19.30,05.20 ТСН: "Телевізійна служба новин"
09.25,10.20 "Життя відомих людей 2020"
11.15,11.50,12.20,12.35,13.10, 04.10 "Любий,ми переїжджаємо"
13.45 "Одруження наосліп6"
15.40 "Світ навиворіт 11: Китай"
17.10 Т/с "Вітер кохання" (12+)
19.00 "Секретні матеріали"
20.35 "Чистонews 2020"
20.45 Т/с "Матусі 2" (12+)
22.30 "Право на владу 2020"
00.45 Х/ф "З іншого боку ліжка" (16+)
02.15 Х/ф "Татусі без шкідливих звичок" (16+)

Інтер

03.50 "Щоденник вагітної"
04.10 "Навколо М"
05.00 "Телемагазин"
05.30,23.15 "Слідство вели... з Леонідом Каневським"
07.00,08.00,09.00,12.00,17.40 Новини
07.10,08.10,09.20 "Ранок з Інтером"
10.00 "Корисна програма"
11.05 Т/с "Мене звати Мелек" 12+
12.25 Т/с "Не відпускай мою руку" 12+
13.50,14.45,15.40 "Речдок"
16.35 "Речдок. Особливий випадок"
18.00,19.00,02.40 Ток-шоу "Стосується кожного"
20.00 "Подробиці"
21.00 Х/ф "Крейсер "Індіанополіс": Історія мужності" 16+
01.00 Х/ф "Секретний ешелон"

UA:Полтава

07:00,08:00,08:55 Новини. UA: Перший
07:05 «UA: Фольк. Спогади»
08:05 «Бук: Маршрут»
08:15 Д/ц «Аромати Чилі»,3с.
08:40 «Лайфхак українською»

ЧЕТВЕР 14 травня

UA:Полтава
09:00,09:30 М/с
09:25 м»Абетка»
10:00 «Всеукраїнська школа онлайн».
12:20 «Бук: Маршрут»
12:30,19:20,20:15 «Тема дня» (повтор)
13:00,17:00,19:00,20:30 ПТН
13:10 «На Карантині»: марафон
16:30 «Енеїда».
17:40 Д/ц «Супер-чуття»
18:10 Т/с «Епоха честі», (12+)
19:45 «Наші гроші»
20:15 «Сильні»
21:20 «#@)?$0 з Майклом Щуром» (16+)
21:45 Т/с «Монро»,7с. (12+)
22:35 «Школа доступності»
22:40 UA Музика
22:50 «Українська читанка»

Новий Канал
06.00, 07.15 Kids' Time
06.05 М/с "Луні Тюнз"
07.20 Варьяти 12+
09.30 Т/с "Грімм" 16+
10.40 Х/ф "Школа супергероїв"
12.20 Х/ф "Білий полон"
14.20 Х/ф "Білосніжка: Страшна казка" 16+
16.20,19.00 Хто зверху? 12+
18.00 Ревізор. Карантин
20.50 Х/ф "Годзилла" (2014) 16+
23.00 Х/ф "Вулиця Монстро 10" 16+
01.00 Т/с "Київ вдень і вночі" 16+
01.50 Служба розшуку дітей
01.55 Зона ночі
04.20 Абзац

НТН
05.50 М/ф "Зачарований хлопчик"
06.40 М/ф "Кіт у чоботях"
07.05 М/ф "Вій"
07.55,16.50,20.50,02.45 "Випадковий свідок"
09.00 Х/ф "Таємниця "Чорних дроздів"
10.50 Х/ф "Чінгачгук - Великий Змій"
12.30, 16.30, 19.00, 22.00, 02.10 "Свідок"
12.50 "Вартість життя"
14.15 "Таємниці кримінального світу"
15.25 "Правда життя. Професійні байки"
18.20,03.50 "Правда життя"
19.30 "Легенди карного розшуку"
22.30 Т/с "Нарко: Мексика" (18+)
00.15 "Склад злочину"

СТБ
06.20, 08.45 Т/с "Коли ми вдома"
07.00 "Все буде добре!"
11.35 Т/с "Коли ми вдома. Нова історія"
12.25,14.50 "МастерШеф" 12+
14.30,17.30,22.00 "Вікна-Новини"
15.40 "Хата на тата" 12+
18.15 "СуперМама"
19.10, 20.15, 22.40 Т/с "Папаньки - 2"
22.55 Т/с "Майор і магія" 16+
00.45 Х/ф "Дивіться, хто тепер заговорив"

ICTV
04.25 Еврика!
04.30 Факти
04.55 Т/с "Відділ 44" 16+
05.35 Громадянська оборона
06.30 Ранок у великому місті
08.45 Факти. Ранок
09.15,19.20 Надзвичайні новини
10.05 Секретний фронт
11.35, 13.15 Х/ф "Виклик" 16+
12.45, 15.45 Факти. День
14.35, 16.20 Т/с "Конвой" 12+
18.45,21.00 Факти. Вечір
20.15 Анти-зомбі
21.20 Т/с "Один у полі воїн" 12+
23.25 Т/с "Останній бронепоїзд" 16+
02.55 Х/ф "План втечі-3" 16+

ТК Україна
06.30, 07.10, 08.15 Ранок з Україною
07.00,08.00,09.00,15.00,19.00, 23.00 Сьогодні
09.30,02.40 Зірковий шлях
11.20,03.10 Реальна містика
13.30, 15.30 Т/с "Філін" 16+
16.00 Історія одного злочину 16+
20.10 "Говорить Україна"
21.00 Т/с "Жіночі таємниці" 16+
23.20 Слідами
00.00, 02.00 Х/ф "Троє в лабіринті" 12+
01.30 Телемагазин

ТЕТ
06.00 ТЕТ Мультиранок
08.00,16.00,17.00,19.30, 20.30,21.30 Одного разу під Полтавою
08.30,09.30 Одного разу в Одесі
09.00,16.30,20.00,21.00 Танька і Володька
10.00, 23.00 Т/с "Нове життя Василини Павлівни"
11.00,13.00,17.30 4 весілля
12.00,18.30 СуперЖінка
14.00 Х/ф "Назад у майбутнє 2"
22.00 Сімейка У

2+2
06.00 Т/с "Ділянка лейтенанта Качури. Фільм 1. "Ілюзія полювання" (16+)
06.50 Х/ф "Ніч у музеї-2"
08.35,18.15 "Спецкор"
09.15,18.45 "ДжеДАІ"
09.50 "Рішала"
11.45,17.20,00.20 "Загублений світ"
13.40 "Помста природи"
14.10 Х/ф "Морський піхотинець-3: Тил" (16+)
15.50 Х/ф "Морський піхотинець-4: Рухома мішень" (16+)
19.15 Т/с "Опер за викликом-2" (16+)
20.10 Т/с "Брати по крові" (16+)
22.00, 23.40 Т/с "CSI: Місце злочину-10" (16+)
01.05 "Облом.UA."

ПЯТНИЦЯ 15 травня

UA: ПЕРШИЙ
06.00 М/с "Книга джунглів"
06.30,07.05,08.05 Доброго ранку,Країно!
07.00,08.00,08.55,13.00,15.00, 18.00,21.00,23.15,02.30,05.20 Новини
09.00 Т/с "Полдарк" 16+
10.00 Всеукраїнська школа онлайн. Українська література
10.35 Всеукраїнська школа онлайн. Адгебра
11.05,12.15 Всеукраїнська школа онлайн. Руханка
11.10 Всеукраїнська школа онлайн. Англійська мова
11.45 Всеукраїнська школа онлайн. Хімія
12.20 Всеукраїнська школа онлайн. Біологія
13.10,15.10 "На Карантині": марафон
16.20,00.30 Телепродаж
16.50,03.55 Перша шпальта
17.25 VoxCheck
17.30 Про що співає Європа
18.20 Тема дня
19.20 Д/ц "Світ дикої природи"
19.55 Д/ц "Тваринна зброя"
21.35,23.55,05.50 UA:Спорт
21.45 Наші на Євробаченні
00.00,04.25 Схеми. Корупція в деталях
03.00 Т/с "Епоха честі"

1+1
06.30,07.10,08.10,09.10 "Сніданок з 1+1"
07.00,08.00,09.00,12.00,16.45, 19.30,04.25 ТСН: "Телевізійна служба новин"
09.25,10.20,02.30 "Життя відомих людей 2020"
11.15,11.50,12.20,12.35,13.10 "Любий,ми переїжджаємо"
13.45 "Одруження наосліп6"
15.40 "Світ навиворіт 11: Китай"
17.10 Т/с "Вітер кохання" (12+)
19.00 "Секретні матеріали"
20.35 "Чистонews 2020"
20.45,01.15 "Ліга сміху. Дайджест 2020"
22.05 "Вечірній квартал"
23.50 Х/ф "Фокстер і Макс"

Інтер
03.25 "Щоденник вагітної"
03.45 "Навколо М"
04.55 "Телемагазин"
05.25,22.00 "Слідство вели... з Леонідом Каневським"
07.00,08.00,09.00,12.00,17.40 Новини
07.10,08.10,09.20 "Ранок з Інтером"
10.00 "Корисна програма"
11.05 Т/с "Мене звати Мелек" 12+
12.25 Т/с "Не відпускай мою руку" 12+
13.50,14.45,15.40,23.50 "Речдок"
16.35 "Речдок. Особливий випадок"
18.00,01.40 Ток-шоу "Стосується кожного"
20.00 "Подробиці тижня"

UA:Полтава
07:00,08:00,08:55 Новини.
07:05 «Сильна доля»
08:05 «Бук:Маршрут»
08:15 Д/ц «Аромати чилі»,4с.
08:40 «Лайфхак українською»
09:00 М/с
09:25 «Universe»
09:30 М/с
10:00 «Всеукраїнська школа онлайн».
12:20 Фрагмент фільму «Київ. Початок війни»
12:30,19:20,20:50 «Тема дня»
13:00,17:00,19:00,20:30 ПТН
13:10 «На Карантині»: марафон
16:15 Д/ф «Молодість 1927»
16:30 «Енеїда».
17:40 Д/ц «Супер-чуття»
18:10 Т/с «Епоха честі» (12+)
19:45 #ВУкраїні.
20:15 «Своя земля»
21:20 "VoxCheck"
21:25 «Схеми. Корупція в деталях»
21:50 Т/с «Монро»,8с. (12+)
22:35 «Загадки чернівецьких атлантів»
22:40 UA Музика
22:50 «Українська читанка»

Новий Канал
06.00, 07.15 Kids' Time
06.05 М/с "Луні Тюнз"
07.20 Варьяти 12+
08.30 Діти проти зірок
10.20 Х/ф "Останній мисливець на драконів" 12+
12.20 Х/ф "Годзилла" (1998)
15.00 Х/ф "Годзилла" (2014) 16+
17.10,19.00 Хто зверху? 12+
20.50 Х/ф "Водний світ"
23.20 Х/ф "Білий полон"
01.20 Т/с "Київ вдень і вночі" 16+
02.20 Служба розшуку дітей
02.25 Зона ночі

НТН
05.50 М/ф "Василина Микулівна"
06.15 М/ф "Чиполліно"
07.25 М/ф "Як козаки у хокей грали"
07.50,16.50,20.50,02.45 "Випадковий свідок"
09.00 Х/ф "Пам'ятай ім'я своє"
11.00 Х/ф "Апачі"
12.30, 16.30, 19.00, 22.00, 02.15 "Свідок"
12.50,03.45 "Правда життя"
14.15 "Таємниці кримінального світу"
15.20 "Правда життя. Професійні байки"
18.20 "Таємниці світу"
19.30 "Легенди карного розшуку"
22.30 Т/с "Нарко: Мексика" (18+)
00.15 "Склад злочину"
01.05,03.15 "Речовий доказ"

СТБ
05.15 Т/с "Папаньки"
14.15,14.50,18.15,19.00 "Холостяк - 10" 12+
14.30,17.30,22.00 "Вікна-Новини"
22.40 "СуперМама"

ICTV
04.55 Скарб нації
05.05 Еврика!
05.10 Служба розшуку дітей
05.15 Факти
05.40 Громадянська оборона
06.30 Ранок у великому місті
08.45 Факти. Ранок
09.15,19.20 Надзвичайні новини
10.05 Анти-зомбі
11.10, 13.15 Х/ф "Троя" 16+
12.45, 15.45 Факти. День
14.35, 16.15, 22.40 Т/с "Вижити за будь-яку ціну"
17.25,20.05 Дизель-шоу 12+
18.45 Факти. Вечір
23.40 "На трьох" 16+
01.40 Т/с "Сильніше вогню"

ТК Україна
06.00,09.30 Зірковий шлях
06.30, 07.10, 08.15 Ранок з Україною
07.00,08.00,09.00,15.00,19.00 Сьогодні
11.20,04.30 Реальна містика
13.30, 15.30 Т/с "Філін" 16+
16.00 Історія одного злочину 16+
20.10 Гучна справа
21.00 Свобода слова Савіка Шустера
00.00, 02.15 Т/с "Бабка" 12+

ТЕТ
06.00 ТЕТ Мультиранок
08.00,19.30,20.30 Одного разу під Полтавою
08.30,09.30 Одного разу в Одесі
09.00,20.00 Танька і Володька
10.00 Т/с "Нове життя Василини Павлівни"
11.00,13.00,17.30 4 весілля
12.00,18.30 СуперЖінка
14.00 Країна У
16.00 М/ф "Зачарований будинок"
21.00 М/ф "Ріо"
22.40 Х/ф "Готель "Гранд Будапешт"" 16+
00.25 17+

2+2
06.00 Т/с "Ділянка лейтенанта Качури. Фільм 1. "Ілюзія полювання" (16+)
06.50 Х/ф "Небезпечний елемент" (16+)
08.30,18.15 "Спецкор"
09.10,18.45 "ДжеДАІ"
09.45 "Помста природи"
13.20 Х/ф "Ва-банк"
15.25 Х/ф "Ва-банк-2"
17.20 "Загублений світ"
19.15 Х/ф "Форсаж-6" (16+)
21.30 Х/ф "Команда вісім: У тилу ворога" (16+)
23.20 Х/ф "Сусіди на стрьомі" (16+)
01.00 "Облом.UA."

СУБОТА 16 травня

UA: ПЕРШИЙ
06.00 М/с "Книга джунглів"
06.30,07.05,08.05,09.05 Доброго ранку,Країно!
07.00,08.00,09.00,21.00,00.00, 02.30,05.35 Новини
09.30 Енеїда
10.35 М/с "Чорний пірат"
12.15,00.30 Телепродаж
12.45,16.00,21.20 Про що співає Європа
13.15 Х/ф "Ромео і Джульєта" 1 с.
15.00 Країна пісень
17.00 Пісенний конкурс Євробачення - 2016. Фінал
22.00 Євробачення: Європо, запали світло
02.50 Розсекречена історія. Кенгір
03.45 "Українська Гельсінська спілка-вектор визначено"
04.45 Розсекречена історія. Адвокат диявола

1+1
06.15,07.00 "Життя відомих людей 2020"
08.00 "Сніданок. Вихідний"
10.00 "Світ навиворіт"
13.05 Х/ф "Черепашки-ніндзя" (16+)
14.55 Х/ф "Аліта: Бойовий ангел" (16+)
17.15 Т/с "Кухня" (12+)
19.30,05.10 ТСН: "Телевізійна служба новин"
20.20 "Чистонews 2020"
20.30 "Вечірній квартал"
23.10 "Світське життя. 2020 дайджест"
00.00 Х/ф "Катерина" (12+)
03.15 Х/ф "Будинок з башточкою"

Інтер
03.10 "Чекай на мене. Україна"
04.45 "Телемагазин"
05.15 Х/ф "Фініст - Ясний сокіл"
06.30 "Слово Предстоятеля"
06.35 Х/ф "Кухарка"
08.00 "Шість соток"
09.00 "Готуємо разом. Домашня кухня"
10.00 "Корисна програма"
11.00 Х/ф "Кохана жінка механіка Гаврилова"
12.30 Х/ф "Відпустка за свій рахунок"
15.05 Х/ф "Солодка жінка"
17.00, 20.30 Т/с "Я подарую тобі світанок" 12+
20.00, 02.10 "Подробиці"
22.00 Концерт Олега Винника "Моя душа..."
00.30 Х/ф "Навіщо ти пішов" 16+
02.40 Д/п"Володимир Івасюк. Ідеальне вбивство"

UA:Полтава
07:00,08:00,09:00 Новини.
07:05 М/с
08:05 Д/ф «Глмняний світ Марини Курукчі»
08:20 «Загадки чернівецьких атлантів»
08:30 «Артефакти»
09:05 «Школа доступності»
09:10 «Сильні»
09:30 «Ти і поліція»
09:35 «Лайфхак українською»
09:50 «Загадки чернівецьких атлантів»
10:00 «Мандруємо вдома»
10:10 «Бук: Маршрут»
10:20 «Країна пісень»
10:50 « «Енеїла».
11:40 Д/ц «Браво шеф»
12:40 Д/ц «Двоколісні хроніки»
13:00 «Тема дня» (повтор)
13:25 «Своя земля»
13:55 #ВУкраїні.
14:25 Суспільно – політичне ток-шоу «Зворотній відлік» (сурдопереклад)
16:05 «Розсекречена сторія»
17:00 Х/ф «ЙосипПрекрасний. Намісник фараона»,2с. (12+)
18:30 «Пліч-о-пліч»
19:00 «Своя земля»
19:10 «Разом»
19:35 #ВУкраїні.
20:05 «ЗмініТи»
20:25 «Сильна доля».
21:15 UA Музика
21:25 Т/с «Монро» (12+)

Новий Канал
06.00, 07.15 Kids' Time
06.05 М/с "Луні Тюнз"
07.20 Варьяти 12+
10.20 Суперінтуїція 12+
12.10 Хто зверху? 12+
15.50 М/ф "Кунг-фу панда 2"
17.20 М/ф "Заплутана історія"
19.10 М/ф "Як приборкати дракона"
21.00 Х/ф "Тор" 16+
23.10 Х/ф "За подих від тебе" 16+
00.50 Т/с "Київ вдень і вночі" 16+
02.30 Зона ночі

НТН
05.45 Х/ф "Посейдон" поспішає на допомогу"
06.50 Х/ф "Морський характер"
08.40 Х/ф "Протистояння"
12.00 "Легенди карного розшуку"
15.35,03.30 "Випадковий свідок"
18.05 "Круті 90-ті"
19.00, 03.00 "Свідок"
19.30 Х/ф "Ати-бати, йшли солдати..."
21.10 Х/ф "На гребені хвилі" (16+)
23.30 Х/ф "Галвестон" (16+)
01.20 "Жорстокий спорт"
04.05 "Речовий доказ"

СТБ
05.30,09.20 "Неймовірна правда про зірок"
07.25, 11.00 Т/с "Папаньки - 2"
19.00 "МастерШеф Професіонали 2" 12+
22.00 "Євробачення 2020"
00.05 Х/ф "У моїх мріях" 12+

ICTV
04.50 Скарб нації
05.00 Еврика!
05.05 Факти
05.35 Скетч-шоу "На трьох" 16+
06.55,07.55 Перше,друге і компот!
08.45 Т/с "Закляті друзі" 16+
11.50, 13.00 Т/с "Пес" 16+
12.45 Факти. День
16.20 Х/ф "Шерлок Холмс" 16+
18.45 Факти. Вечір
19.15 Х/ф "Ґладіатор" 16+
22.00 Х/ф "Робін Гуд" 16+
00.30 Х/ф "Сезон убивць" 18+
01.55 Х/ф "Виклик" 16+

ТК Україна
07.00,15.00,19.00 Сьогодні
07.30,05.00 Зірковий шлях
09.00, 15.20 Т/с "Жіночі таємниці" 16+
17.00, 21.00 Т/с "Ніколи не буває пізно" 12+
20.00 Головна тема
23.00, 02.15 Т/с "Поверни моє життя" 12+
01.45 Телемагазин
03.25 Реальна містика

ТЕТ
06.00 ТЕТ Мультиранок
11.30 Х/ф "Обережно! Предки в хаті"
13.30 4 весілля
17.20 М/ф "Ріо"
19.00 Х/ф "Назад у майбутнє 3"
21.00 Одного разу під Полтавою
22.00 Ігри Приколів
23.00 Х/ф "Світанок планети мавп" 16+
01.15 Щоденники Темного 16+
05.50 Корисні підказки

2+2
06.00,08.10,00.45 "Загублений світ"
07.45 "ДжеДАІ 2019"
13.00 Х/ф "Пік Данте"
15.00 Х/ф "Посилка" (16+)
16.45 Х/ф "Форсаж-6" (16+)
19.00 Х/ф "Бронежилет" (16+)
20.40 Х/ф "Меркурій в небезпеці" (16+)
22.40 Х/ф "Відплата" (16+)
01.30 "Помста природи"
04.20 "Цілком таємно-2017"

НЕДІЛЯ 17 травня

UA: ПЕРШИЙ
06.00 М/с "Книга джунглів"
06.30,07.05,08.05 Доброго ранку,Країно!
07.00,08.00,08.55,21.00,00.05, 02.30,05.35 Новини
09.00 Божественна Літургія у Свято-Михайлівському кафедральному соборі Православної Церкви України та всеукраїнська молитва
11.00,12.01 Недільна Літургія Української Греко-Католицької Церкви
12.00 Хвилина мовчання : Пам'яті жертв політичних репресій
12.30 Недільна Свята Меса Римсько-Католицької Церкви в Україні
13.30 Х/ф "Ромео і Джульєта" 2 с.
15.15 "Малевич. Український квадрат"
16.05,00.30 Телепродаж
16.35 "Весна 68"
17.35 Т/с "Епоха честі"
19.20 Д/ц "Чілі: Дика подорож"
20.25 Д/ц "Боротьба за виживання"
21.20 "Крим. Окуповані: історії кримчан за 5 років окупації"
22.15 Д/ф "Процес: російська держава проти Олега Сенцова" 16+
23.40 #ВУКРАЇНІ
02.50 Розсекречена історія. Чому насправді передали Крим Україні?
03.45 Розсекречена історія. Яка Кримськотатарська історія потрібна Україні?
04.40 Розсекречена історія. Крим. Киримли. Повернення

1+1
06.00 Мультфільм
06.15,07.05 "Життя відомих людей 2020"
08.00 "Сніданок. Вихідний"
09.00 "Лото-Забава"
09.25,04.00 "Світ навиворіт"
15.40, 00.45 Т/с "Горизонти кохання" (12+)
19.30,05.00 "ТСН-Тиждень"
21.00 Х/ф "Чорний ворон" (12+)
23.00 Х/ф "Ефект колібрі" (16+)

Інтер
03.35 Х/ф "Секретний ешелон"
05.00 "Україна вражає"
05.55 Х/ф "Текумзе"
08.00 "Удачний проект"
09.00 "Готуємо разом"
10.00 "Орел і решка. Дива світу 2"
11.00 "Орел і решка. Божевільні вихідні"
12.00 "Орел і решка. Карантин"
13.00 "Крутіше всіх. Найкраще"
14.50 Х/ф "Граф Монте Крісто"
18.10 Х/ф "Перемагаючи час"
20.00 "Подробиці"
20.30 Х/ф "В полоні стихії"
22.20 Х/ф "Багряні ріки" 16+
00.20 Д/п"Секретні файли нацистів"
02.20 "Речдок"

UA:Полтава
07:00,08:00,08:55 Новини.
07:05 «Розсекречена історія». 4 сезон. Вип. 12
08:05 Д/п«Чесно жити і чесно померти. Ігуменя Йосифа Вітер»
09:00 Божественна Літургія УПЦ та всеукраїнська молитва
11:00 Недільна Літургія УГКЦ
12:30 Недільна Свята Меса РКЦУ
13:30 «Разом»
13:55 Х/ф «Страчені світанки» (12+)
15:25 Д/п«Василь Макух. Смолоскип»
16:05 «Розсекречена історія»
17:00 Д/п«Олесь Шевченко. Як на сповіді»
17:25 Х/ф «Поряд з Ісусом. Юда» (12+)
19:00,21:45 «Сильні»
19:15 «Своя земля»
19:30 #ВУкраїні.
20:25 «Розсекречена історія»
21:20 «Напам'ять
22:00 Д/ф «Вивчаючи природу»

Новий Канал
05.10 Таємний агент
06.20 Х/ф "Я вбиваю велетнів" 12+
08.10 Ревізор. Карантин
09.10 Від пацанки до панянки 16+
11.10 Х/ф "Крампус" 16+
13.10 Х/ф "Віктор Франкенштейн" 16+
15.10 Х/ф "Дракула. Невідома історія" 16+
16.50 Х/ф "Тор" 16+
19.00 Х/ф "Тор 2: Царство темряви" 16+
21.00 Х/ф "Тор 3: Раґнарок" 12+
23.20 Х/ф "Титан" 16+
01.10 Т/с "Київ вдень і вночі" 16+
02.00 Зона ночі

НТН
05.05 "Top Shop"
05.35 Х/ф "Заручники страху"
07.00 "Слово Предстоятеля"
07.05 "Страх у твоєму домі"
10.35 Х/ф "Ати-бати, йшли солдати..."
12.15 Х/ф "Це було в розвідці"
14.00 Х/ф "Сила закону" (12+)
16.35 Х/ф "На гребені хвилі" (16+)
19.00 Х/ф "Справа Румянцева"
20.55 Х/ф "Чорна стріла"
22.40 Х/ф "Нокаут" (16+)
00.25 Х/ф "Галвестон" (16+)
02.05 "Речовий доказ"

СТБ
06.05 "Все буде смачно!"
09.00 Х/ф "Осінній марафон"
10.45 "МастерШеф Професіонали 2" 12+
13.35 Т/с "Майор і магія" 16+
19.00 "Слідство ведуть екстрасенси" 16+
19.55 "Один за всіх" 16+
22.00 "Детектор брехні" 16+

ICTV
04.30 Скарб нації
04.40 Еврика!
04.45 Факти
05.10 Секретний фронт
06.00 Громадянська оборона
07.40 Т/с "В полоні у перевертня" 16+
10.55, 13.00 Х/ф "Шерлок Холмс" 16+
12.45 Факти. День
13.30 Х/ф "Робін Гуд" 16+
15.55 Х/ф "Ґладіатор" 16+
18.45 Факти тижня
20.30 Х/ф "Примарний вершник" 16+
22.35 Х/ф "Примарний вершник-2: Дух помсти" 16+
00.15 Х/ф "Морган" 16+
01.45 Х/ф "Єлена Троянська"

ТК Україна
06.30 Сьогодні
07.30 Зірковий шлях
08.35 Т/с "Ніколи не буває пізно" 12+
12.30 Т/с "Бабка" 12+
17.00, 21.00 Т/с "Час іти, час повертатися" 12+
19.00,03.20 Сьогодні. Підсумки з Олегом Панютою
23.00, 02.15 Т/с "Хірургія. Територія кохання" 12+
01.45 Телемагазин
05.00 Профілактика передавального встаткування

ТЕТ
06.00 ТЕТ Мультиранок
10.30 Х/ф "Мій улюблений динозавр"
12.05,22.00,01.20 Панянка-селянка
18.00 Х/ф "Світанок планети мавп" 16+
20.20 Х/ф "Геркулес" 16+
00.00 Щоденники Темного 16+
05.50 Корисні підказки

2+2
06.00 "Загублений світ"
12.35 Х/ф "Зворотна тяга" (16+)
15.00 Х/ф "Солдат Джейн" (16+)
17.15 Х/ф "Сльози Сонця" (16+)
19.25 Х/ф "Гонщик"
21.30 Х/ф "Прибрати Картера" (16+)
23.25 Х/ф "Віртуальна революція" (16+)
01.00 Т/с "Опер за викликом" (16+)
03.20 "Помста природи"

Наші матері здавалися нам у їхні сорок років лагідними істотами похилого віку без статі. Але ось уже багато років це не так. Зараз жінка у двадцять — це ще дитя, у 30 — підліток, а до сорока вона тільки-тільки починає входити у смак дорослого життя.
Цих дівчат я знаю дуже давно. Називаю їх дівчатами, бо інше слово для них не підходить, — занадто вже вони молоді, незважаючи на паспортні дані. Їх об'єднує дуже багато. По-перше, рік народження. По-друге, обидві вони — публічні особи у силу своєї професійної діяльності та громадської активності; одна — працівник культури, друга — соціальної сфери. По-третє, дівчата гарно співають, танцюють самі й організовують інших, а тому є окрасою будь-якого культурно-масового заходу. Нарешті, ці жваві красуні, маючи по двоє дорослих дітей кожна, зважилися народити їм майже одночасно, з різницею у півроку, по братику. І це у віці, коли жінкам зазвичай лікарі вже не радять народжувати! А ще одне: мої героїні назвали своїх синочків практично однаково. Матвій — у перекладі з давньоєврейського означає «дарований Богом». Федір давньогрецькою — «Божий дар». Тому саме їм, молодим (незважаючи на те, що їхнім старшим дітям уже за двадцять) мамам сьогодні слово. Адже цієї неділі ми відзначатимемо День матері.
Тож знайомтеся: Сільвія Тригубенко із Пашківки та Юлія Колісніченко з Козельщини.

У СОРОК РОКІВ ЖИТТЯ ТІЛЬКИ ПОЧИНАЄТЬСЯ!

Сільвія Тригубенко: «Мені просто потрібна була відпустка — хоча б на рік»

— Мій чоловік дуже хотів третю дитину, сподіваючись, що нарешті мама як працівник культури припинить свої гастролі і побуде хоч трішки вдома. Я ж, у свою чергу, обіцяла чоловікові, що народжу йому дитину у 40 років. Щоправда, тоді я не уточнила, на чиє саме сорокаліття: його чи моє. Зрештою, мені просто потрібна була тривала відпустка — хоча б на рік.

Вийшло навіть більше: на два роки, та ще й плюс карантин! Бо вагітності я, зізнаюся, не очікувала, хоча й мала три роки на роздуми.

Та ось дізналася, що втретє стану мамою. Тато був у захваті. Старший син сказав: якби в нього були крила, прилетів би обійняти (на той час проходив практику у Львові; хоча перед цим я йому мимохіть повідомила, та син сприйняв цю звістку за жарт). З донькою виявилося складніше. Вона не хотіла конкуренції, тому відразу заявила, що хоче тільки братика, і це не обговорюється. Та коли нам у жовтні призначили ультразвукове дослідження на 6 грудня — День Збройних Сил України, — то ми уже переконалися: буде козак! І дійсно, два УЗД підтвердило, що маємо хлопчика, тож наша Кароліна заспокоїлась.

Я була сумлінною вагітною, навіть ходила на курси для молодих мам. Мені як матері двох дорослих дітей, у принципі, все почуте було хоча й новим, але не потрібним, бо все ґрунтувалося на рекламі Johnson's Baby та їхньої продукції. Щоправда, ще нас навчали дихальним вправам, але вони не знадобилися, бо мені робили кесарів розтин.

Наш синочок був настільки бажаною дитиною, що мене відправили до пологового будинку за місяць до пологів. Там мене зустріли добре, поклали в палату і наступного ж дня, розуміючи, як нам дорога ця дитина, зав'язали мені на животі величезний бант, і так я місяць ходила у «подарунковій упаковці» до пологів. Тому й ім'я обрали — Матвій, тобто дарований Богом...

З розповідей інших матусь знаю, що найбільше їх утомлюють безсонні ночі. Мої діти цим мене не виснажували, усі троє гарно сплять, і Матвій теж. Але підйом у нього чітко о 6.45-7.00! «Військова» дитина, дотримується режиму.

Коли народився Матвій, наш старший син уже був самостійним студентом. Кароліна була тоді вдома з нами, і ми пояснили, що нашої любові вистачить на всіх. Тож коли прошу про допомогу, то всі мене підтримують. Але заважає моя оця натура — думка, що краще за мене ніхто не зробить, і тоді намагаюся з усім упоратися сама.

Добре, що Олег і Кароліна набагато старші (Олегові 21, Кароліні 16) і все розуміють. А ще поява молодшого братика часто є приводом для розіграшів і жартів. Так, іноді старший син зі своєю дівчиною, їдучи у справах до Козельщини, беруть із собою Матвія, щоб усі думали, що то їхній син. Адже вони дуже схожі, незважаючи на різницю майже у 20 років! Так що третя дитина для нашої родини — це початок чогось нового. Ми з чоловіком нарешті повністю усвідомили, як класно бути батьками. Старший син практикується для свого майбутнього сімейного життя, а Каролінка вирішила після медичного коледжу, де вона зараз навчається, піти на лікаря-педіатра. А я як справжня студентка народила Матвія на першому курсі педуніверситету, державний екзамен на бакалавра здавали всі разом (чоловік із найменшеньким чекав у машині біля університету). Нині я навчаюся на першому курсі магістратури, у чому велика заслуга чоловіка: він допомагає, відвезе мене, чекає, поки все здам; а ще він спонсор мого навчання. Тож із декретної відпустки вийду магістром факультету технології та дизайну.

Бачите, як Матвій змінив наше життя. Скажу одне: народити в сорок — не пізно, це друга молодість. І тепер я знаю, що нам із чоловіком треба довго жити, щоби сина одружити й онуків діждати.

Родина Тригубенків: Олег, Кароліна, мама Сільвія, Матвій, тато Олег, (зліва направо)

Юлія Колісніченко: «Тепер чекаю здійснення моєї наступної мрії: спробувати себе у ролі свекрухи»

— Загальновідомо, що скільки чоловікові доньок не народжуй, він таки мріятиме про сина. І завжди мріяла про багатодітність, але лікарі категорично не рекомендували, іноді навіть у жорсткій формі. Надія на нове материнство уже майже зникла, але, як-то кажуть, — що неможливо людям, те можливо Господу... І ми отримали «Дар Божий», нашого Федора (грецькою: Теодор — дар Божий).

На процедуру УЗД я їздила із молодшою донькою, вона була першою з родини, хто дізнався про те, що у нас буде хлопчик. Сказати, що Олег, чоловік, був у шоці від такої звістки, — не сказати нічого. Але шок приємний, адже нарешті він дочекався напарника для чоловічих справ! Наші ж донечки — 23-річна Катерина і 12-річна Софія — були просто у захваті. У Федірчика є старший на два місяці двоюрідний братик, тож уже у серпні мої дівчата вже проходили «курси старших сестер», приглядалися до особливостей догляду за немовлям.

Звичайно, з народженням дитини турбот додалося. Але це — «смачні» турботи, що приносять тільки радість. Буває, що допече, втомлююся, але це не стає для мене головним. Найбільше боялася — і побоюсь досі, — що не зможу танцювати на випускному вечорі наших молодших дітей.

А взагалі — якщо Бог дав мені цю дитину, боятися мені нічого. «Христос моя сила, Бог і Господь: кого убоюся?» Тому для мене наче і перерви між декретними відпустками не було. Люблю турбуватися про малюків, мене це не напружує. Крім того, сім'я у нас велика, мені також допомагають мої сестра та племінничка, у якої дворічна доня, дуже підтримують, надихають, служать прикладом друзі та куми.

Тож мені зовсім неважко, навіть здається, що простіше, ніж мамі дітей-погодків. Старші донечки уже такі дорослі, підтримують, допомагають. Та й Федір уже майже дорослий, йому аж півтора роки. А в силу того, що ми з чоловіком за освітою психологи, мабуть, навіть і карантин легше пережити. Шкода, що уже неможливо продовжити це захопливе служіння — знову народити... Захоплююся тими жінками, що мають багато дітей з малою різницею у віці, мені здається, що вони роблять дуже багато з того, що мені не під силу.

Тепер чекаю здійснення моєї наступної мрії: спробувати себе у ролі свекрухи. І скажу таке: дорогі жінки, народжуйте й отримуйте від цього щастя! Складнощі якщо і будуть, то скоро минуть, а дитя — це вічна любов.

Родина Колісніченків: Катя, мама Юлія, тато Олег, Соня і Федя (зліва направо)

Підготувала Надія ЛИТВИН

Фото з сімейних архівів

• Б'ЄМО ТРИВОГУ!

Розміри штрафів за підпали зросли у 18 разів

Цьогорічної весни в Полтавській області, як і по всій Україні, значно зросла кількість пожеж у природних екосистемах. Порівняно з минулим роком — у 2-3 рази

Так, лише 23 квітня на території області сталося 5 лісових пожеж. Зокрема, горіло 2 рази в лісовому масиві Новосанжарського лісництва ДП «Новосанжарське лісове господарство», поблизу села Руденківки Новосанжарського району. Внаслідок пожеж вигоріло 1 га лісової підстилки.

У лісовому масиві Радянського лісництва ДП «Кременчуцьке лісове господарство», поблизу с. Пашенівки Козельщинського району, сталося також два загорання. Загалом вогонь знищив 8,3 га лісової підстилки. На щастя, спільними зусиллями мисливців, лісівників і пожежників вогонь вдалося вчасно приборкати.

Директор Козельщинського госпрозрахункового мисливсько-рибальського господарства Андрій Підлісний під час гасіння лісової пожежі у с.Пашенівці. Фото із сайту ГМРП

У лісовому масиві Хорольського лісництва ДП «Лубенське лісове господарство», поблизу с. Бовбасівки Хорольського району, згоріло 1 га лісової підстилки та 40 га очерету неподалік від лісового масиву.

Усі пожежі ліквідовані зусиллями працівників лісових господарств та підрозділами ДСНС.

Загалом із початку року в Полтавській області зафіксовано 51 лісову пожежу, внаслідок якої вигоріло 8 га верхового лісу та 117 га лісової підстилки.

Крім того, в області виникло 12 торф'яних пожеж, у результаті чого вогнем знищено майже 11 га поверхневих покладів торфу.

На відкритих територіях області з початку року 836 пожеж призвели до знищення понад 2 260 га сухої рослинності та очерету.

Тож Департамент з питань оборонної роботи, цивільного захисту та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації закликає мешканців області бути відповідальними й не випалювати суху рослинність і очерет на відкритих територіях, адже це часто стає причиною виникнення лісових і торф'яних пожеж, ліквідація яких вимагає значних фізичних і матеріальних затрат.

Нагадуємо, що 17 квітня був прийнятий Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з метою збереження довкілля щодо посилення відповідальності за дії, спрямовані на забруднення атмосферного повітря та знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу».

Законом передбачено зміни у притягненні до відповідальності за порушення вимог пожежної безпеки в лісах, самовільне випалювання рослинності або її залишків, знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу, забруднення повітря тощо. Розміри штрафів зросли у 18 разів.

Зокрема за самовільне випалювання рослинності та її залишків громадяни тепер заплатять від 3 060 до 6 120 грн.

Якщо ці дії вчинять посадові особи, то мусять заплатити від 15 300 до 21 420 грн.

За підпал трави природно-заповідного фонду штраф для громадян становить від 6 120 до 12 240 грн. Для посадовців – від 21 420 до 30 600 грн.

За інформацією Департаменту з питань оборонної роботи, цивільного захисту та взаємодії з правоохоронними органами ОДА

• НА ВАРТІ

Наша мета — не покарати, а попередити порушення карантину

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 року № 211 «Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19», постанови Кабінету Міністрів України від 02.04.2020 № 255 «Про внесення змін до постанови КМУ від 11 березня 2020 №211», задля недопущення розповсюдження та профілактики небезпечного інфекційного захворювання на території Козельщинського району працівники Козельщинського відділення поліції постійно перевіряють парки, сквери, прибережні й лісопаркові зони, можливі місця для відпочинку, об'єкти торгівлі, контролюють осіб, які знаходяться на тимчасовій самоізоляції.

У результаті на двох жительок Полтавського району, які займалися продажем посадкового матеріалу, та однієї громадянки Козельщинського району, яка відмовилася від обов'язкової обсервації після перетину державного кордону України, було складено протоколи про адміністративні правопорушення за ст. 44-3 КУпАП (Порушення правил щодо карантину людей). Санкція даної статті передбачає покарання у вигляді накладення штрафу на громадян від однієї до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб – від двох до десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Шановні громадяни! Залишайтеся вдома. Не допускайте порушення обмежень, установлених у зв'язку з карантином. Оберігайте себе та своїх близьких.

Козельщинське відділення поліції

• ЩО НОВОГО ОЧІКУЄ НАС У ТРАВНІ?

Індексація пенсій, автоматичні штрафи водіям та ринкова ціна газу

ПЕНСІЇ З 1 ТРАВНЯ ПОВИННІ ПІДВИЩИТИ НА 11%, а коефіцієнт перерахунку пенсій складе 1,11, що у середньому підніме виплати на 260 гривень. Про це йдеться у постанові Кабінету Міністрів №251 від 1 квітня «Деякі питання підвищення пенсійних виплат та надання соціальної підтримки окремих категорій населення у 2020 році», що оприлюднена на Урядовому порталі.

ІЗ 1 ТРАВНЯ 2020 РОЗПОЧАЛА РОБОТУ АВТОМАТИЧНА СИСТЕМА ФОТОВІДЕОФІКСАЦІЇ ПОРУШЕНЬ ПРАВИЛ ДОРОЖНЬОГО РУХУ (АСФП), що фіксує порушення, виносить постанову про порушення та надсилає її за місцем реєстрації власника авто. Звичайно, АСФП — це не лише технічний комплекс із фотокамер і серверів. На усіх необхідних етапах працюють уповноважені працівники поліції, які, наприклад, розглядають адміністративні правопорушення та складають протоколи

Тобто, при перевищенні швидкості більш ніж на 22-23 км/год (20 «дозволений» і 3% похибка) АСФП автоматично зафіксує порушення. Після цього буде складено відповідну постанову, яку підпише уповноважений працівник поліції, її надішлють за місцем реєстрації власника автомобіля (таке собі «вітання» продавцям авто за довіреністю). Тож усіх водіїв чекає «холодний душ» зі штрафів, адже останнім часом вони часто нехтували правилами. А дехто взагалі кермував у стилі – як хочу і вмію, так і їжджу. Про останню практику водіям доведеться забути, або бути готовими платити суттєві штрафи, бо домовитись з камерою фото-відео фіксації – не вийде.

ВІДПОВІДНО ДО ПУНКТУ 9.8 ПРАВИЛ ДОРОЖНЬОГО РУХУ З 1 ТРАВНЯ ВМИКАТИ ФАРИ ЗА МІСТОМ У СВІТЛУ ПОРУ ДОБИ НЕ ПОТРІБНО. Проте обов'язково – в умовах обмеженої видимості, під час туману або сильної зливи, а також у темну пору доби.

Нагадаємо, щороку з 1 жовтня до 1 травня водії, рухаючись поза населеним пунктом, повинні вмикати ближнє світло. Саме у зазначений період у зв'язку зі скороченням світлового дня і погодними умовами виникає необхідність у підвищенні видимості автомобіля для пішоходів та інших учасників руху.

З 1 ТРАВНЯ УРЯД ФАКТИЧНО НЕ ЗМОЖЕ ВПЛИВАТИ НА ЦІНУ ГАЗУ. За домовленістю із Міжнародним валютним фондом з 1 травня 2020 року Україна повинна повністю перейти на ринкові умови формування ціни на газ. Якщо раніше ціна на газ для населення обмежувалася державою і була значно нижчою за ціну для промисловості, то з 1 травня від цього відмовляться остаточно. Це значить, що з 1 травня «Нафтогаз» буде продавати паливо Облгазам за цінами, які йому продиктує ринок, а не держава. У компанії наголошують, що така дерегуляція буде лише на користь споживачам, адже посилить конкуренцію. У випадку зростання ринкової ціни уряд обіцяє допомогти субсидіями незахищеним верствам.

ТРАВЕНЬ, ЯК ЗАВЖДИ, БАГАТИЙ НА ВИХІДНІ ДНІ, і в Україні ми відпочиватимемо 1, 2, 3 ,9, 10 та 11 травня. Бо цього року традиційні 1 та 9 травня розтягнуться кожен на три вихідних дні.

8 травня — День па́м'яті жертв Другої Світової війни та примирення між країнами-учасниками Другої світової війни. День буде робочим, але скороченим на одну годину.

9 травня — День перемоги у Другій Світовій війні. У зв'язку з тим, що святковий день припадає на суботу, рішенням уряду вихідні будуть з 9 до 11 травня включно.

Таким чином, разом із вихідними суботами та неділями травень традиційно звільнить українців від роботи на 12 днів. Робочими залишаються 19 днів.

Однак погуляти цього року на травнені свята не вдасться. 22 квітня Кабінет Міністів Україні подовжив дію карантину, який ввели через поширення коронавірусної хвороби, до 11 травня.

Раніше уряд заборонив відвідувати парки та сквери, ходити більше, ніж удвох, гуляти з дітьми та багато іншого.

Тобто, всі 6 травневих вихідних доведеться провести вдома.

Джерела: 24tv.ua, glavcom.ua, legalhub.online

• ДО ЧОГО ГОТУВАТИСЯ?

ЗНО-2020: у МОН роз'яснили особливості та строки проведення цьогорічного тестування

Зовнішнє незалежне оцінювання у 2020 році пройде з дотриманням соціального дистанціювання та з використанням засобів індивідуального захисту. Відповідну інформацію Міністерство освіти і науки опублікувало на своєму інформаційному ресурсі про зміни в освіті під час карантину

Відповідну інформацію Міністерство освіти і науки опублікувало на своєму інформаційному ресурсі про зміни в освіті під час карантину.

Дати проведення ЗНО залежатимуть від завершення карантину. Якщо карантин завершиться до початку червня, основна сесія тестування пройде між 25 червня та 17 липня. Якщо карантин триватиме до початку серпня, ЗНО відбудеться з 17 серпня до 4 вересня. Вступна кампанія в українських університетах також відповідно зміниться.

Карантин закінчується не пізніше ніж	початок червня	початок серпня
Пробне ЗНО	червень	початок серпня
Основна сесія ЗНО	25 червня – 17 липня	17 серпня – 4 вересня
Результати ЗНО не пізніше	31 липня	17 вересня
Видача атестатів не пізніше	початку серпня	другої половини вересня
Додаткова сесія ЗНО	28 липня – 11 серпня	22 вересня – 6 жовтня
Старт реєстрації електронних кабінетів для вступу	1 серпня	25 вересня
Творчі конкурси, вступні іспити (невійськові)	1–12 серпня (контракт – до 22 серпня)	25 вересня – 3 жовтня (контракт – до 13 жовтня)
Прийом документів	13–22 серпня	4–13 жовтня
Зарахування на бюджетні місця	1 вересня	23 жовтня
Початок навчального року для студентів першого курсу	15 вересня	2 листопада

— В умовах епідемії проведення ЗНО є набагато безпечнішим, ніж вступні іспити в університетах. Більшість учасників складають ЗНО за місцем проживання, тому їм не потрібно їхати в інше місто чи область. Натомість для складання вступних іспитів — навпаки більшості вступників та їхнім батькам доведеться по кілька разів їздити в інші міста, що в рази збільшить кількість переміщень по країні. Водночас вступні іспити зазвичай збирають набагато більшу кількість людей в аудиторіях, ніж під час ЗНО, — відзначив заступник Міністра освіти і науки Єгор Стадний.

Формат і процедура проведення ЗНО у 2020 році не зміняться. За правилами під час складання ЗНО в аудиторії перебуває максимум 15 учасників та 2 інструктори. Обов'язковою є дистанція 1,5 метри між учасниками в аудиторії, яка, безумовно, буде дотримана у зв'язку з епідемією. Соціальне дистанціювання також буде забезпечене і біля входу у приміщення, у якому проходитиме тестування, щоб уникнути скупчення людей.

Без змін залишаться кількість тестів та їхній зміст. Кожен учасник може скласти максимум 4 тести, а кількість завдань у них, які ґрунтуються на матеріалі, що вивчається у квітні-травні 11 класу, мізерно мала. Таке завдання може бути лише одне на весь тест, тому передруковувати тираж тестових зошитів через таку малу кількість завдань недоцільно. Модель ранжування результатів тестування знижує вплив зовнішніх факторів і УЦОЯО зможе статистично згладити певні прогалини у підготовці учасників через карантин.

У зв'язку із поширенням коронавірусної інфекції усі учасники ЗНО та інструктори будуть забезпечені засобами індивідуального захисту та антисептиками. Приміщення будуть провітрювати та дезінфікувати.

Учасники, які контактували з хворими або самі інфікувалися коронавірусом, зможуть скласти ЗНО під час додаткової сесії, коли одужають або вийдуть із самоізоляції. У разі, якщо через ізоляцію чи хворобу вони будуть змушені пропустити і додаткову сесію тестування, вони будуть звільнені від ЗНО за станом здоров'я. Таке правило діяло і раніше для людей з низкою захворювань. Для таких категорій абітурієнтів в умовах вступу до університетів передбачені окремі особливості та форми проведення вступних іспитів.

Інформацію про всі зміни в освітніх процесах, які відбуваються через карантин, та відповіді на найбільш поширені запитання можна знайти на спеціальному інформаційному ресурсі — mon-covid19.info.

Міністерство освіти і науки України

• ДО ВІДОМА

Інформація про стан захворюваності на Covid-19 по Козельщинському району

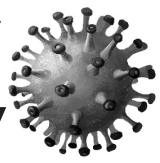

На 6 травня маємо два офіційно підтверджених випадки методом ПЛР-дослідження, повідомляє головний лікар КНП «Козельщинський ЦПМСД» Ольга Явтушенко.

Стан обох людей задовільний та знаходяться під спостереженням сімейного лікаря.

Станом на 6 травня по Козельщинському району — одна підозра. Троє осіб чекають результати після першого сумнівного; ще чотири людини очікують на другий результат після першого негативного.

Контактні особи перебувають на самоізоляції та координують свої дії із сімейними лікарями.

— Я дуже засмучена поведінкою і реакцією людей на інформацію про захворюваність на коронавірус, — говорить Ольга Явтушенко. — Нікого не цікавить, що необхідно зробити, щоб захистити себе. Натомість усі запитують: хто і як захворів, звідки він, чим займався, що робив? Менше слухайте і розповсюджуйте пліток. Головне для кожного — подбати про власну безпеку. Тож дотримуйтеся режиму карантину! Бережіть себе і залишайтеся вдома! — наголошує лікарка.

• ЗАПИТУЄТЕ — ВІДПОВІДАЄМО

Як уникнути непорозуміння між бджолярами та аграріями?

Аграрне виробництво та бджільництво залежні один від одного. Бджоли збільшують урожайність сільськогосподарських культур на 30-40%. Але в той же час, рільництво потребує й хімічного захисту, що може стати причиною загибелі бджіл.
То як же уникнути загибелі бджіл від отруєння їх гербіцидами та інсектицидами?

ПРАВИЛА ДЛЯ АГРАРІЇВ

Не пізніше, ніж за 3 доби до початку обробки полів повідомте органи місцевого самоврядування (районну, селищні, сільські ради) особисто, через ЗМІ, попередьте пасічників, коли і чим оброблятимете поле.

Розмістіть оголошення в людних місцях, указавши компанію, культури, назву препарату,час ізоляції бджіл, контактну особу.

Не допускайте обробки квітучих медоносів і пилконосів під час масового льоту бджіл.

Роботи з пестицидами проводьте у ранні ранкові або вечірні години при мінімальних висхідних повітряних потоках.

ПРАВИЛА ДЛЯ БДЖОЛЯРІВ

Зареєструйте пасіку за місцем проживання, аби агровиробники знали про існування саме вашої пасіки.

Ізолюйте бджіл у вуликах, вивезіть пасіку в безпечне місце на термін, передбачений обмеженнями при застосуванні конкретних пестицидів.

Вивезіть пасіку на період до 5 днів не менше, ніж на 5 кілометрів від зони обробки полів авіаційним методом, при наземній обробці пестицидами – на відстань від 3 до 5 кілометрів.

Повідомте власника або користувача земельної ділянки, якщо плануєте перевозити пасіку до медоносних угідь.

Дотримання цих простих правил дозволить зібрати смачний мед і добрий урожай, а також попередить отруєння та масову загибель бджіл.

Що робити із загиблими тваринами?

Нині у районі, як у по всій Україні, існує гостра проблема з утилізації трупів, решток тварин і птахів, які загинули або були вимушено забиті на тваринницьких фермах чи у приватному господарстві селян. Адже чинні Правила облаштування й утримання діючих (існуючих) худобомогильників та біотермічних ям для захоронення трупів тварин у населених пунктах України забороняють улаштування нових худобомогильників та біотермічних ям

На території Козельщинського району на обліку ветеринарної служби перебувало 15 худобомогильників. Із часом частина їх лишилася безгосподарною унаслідок розпаду тваринницьких господарств, а решта потребує належного упорядкування та реконструкції. Як вихід зі становища радимо утилізувати рештки тварин у спосіб, дозволений законом.

У нашій державі найчастіше використовують знезараження у біотермічних ямах (так званих ямах Беккера), переробку на м'ясо-кісткове борошно, спалювання в утилізаторах (крематорах), переробку на спеціальних заводах, а у виняткових випадках — поховання у спеціально відведених місцях.

При неможливості захоронення трупів тварин та інших біологічних відходів у діючих худобомогильниках (біотермічних ямах) на території нашого району рекомендуємо спалювати такий матеріал чи закопувати, попередньо обов'язково повідомивши ветеринарну службу для виключення інфекційного захворювання тварини чи птиці за телефонами 3-11-24, 3-11-38.

Рештки загиблих тварин ні в якому разі не розміщуйте у смітниках, не кажучи уже про те, щоб залишити їх розкладатися просто неба посеред поля чи на інших територіях. Це загрожує поширенням небезпечних інфекцій, спільних для людини та тварини, — туберкульозу, бруцельозу. А ще тварини часто гинуть від сибірки, сказу, атипової пневмонії, збудники яких можуть зберігатися у трупах тривалий час.

При виборі ділянки для захоронення трупу потрібно враховувати рівень ґрунтових вод (не менше трьох метрів), а також той фактор, що не можна закопувати тваринні рештки на крутих схилах, де часто відбуваються розмивання свіжих могил, у місцях, що заливаються весняними й зливовими водами.

Трупи тварин закопують на глибину не менше, ніж 2 метри, із насипом землі 0,5 метра, при цьому шар землі біля ями, на якому лежав труп, скидають у яму разом із трупом. Дно ями перед цим засипають сухим гашеним вапном або іншими дезинфікуючими засобами, що містять хлор.

Ділянку, де виявили труп чи інші біологічні відходи, дезинфікують сухим хлорним вапном із розрахунку 5 кг/м^2, потім перекопують на глибину 25 см. Транспортні засоби, інвентар, інструменти після транспортування трупів та інших біологічних відходів, дезінфікують або знищують.

Для дезинфекції застосовують один із таких хімічних засобів: 4% гарячий розчин їдкого натру (каустичну соду), 3% розчин формальдегіду, розчин препаратів, які містять не менше 3% активного хлору або інші деззасоби.

Всесвітня організація ФАО підготувала Практичні поради «Утилізація трупів тварин і птахів, які загинули або були вимушено забитими, на малих та середніх тваринницьких фермах», які можна переглянути на їхньому офіційному сайті за адресою: **www.fao.org.**

Козельщинська районна державна лікарня ветеринарної медицини

Найтепліші слова вітань з нагоди 60-річчя подружнього життя даруємо

Михайлу Миколайовичу і Марії Федорівні Тригубенкам *із Трудовика.*

60 — вам у цьому році...
Чи згадаєте ви чи ні
Ту щасливу травневу дату
Шістдесятих далеких років?
Ви забули, мабуть, ті цифри,
Бо багато років спливло?
Я ж — ніколи не забувала,
І чим ближче — все дні рахувала,
Щоби вас від душі привітати,
Побажати здоров'я і сил,
Щоби правнуків дочекались
Від онуків любимих своїх.
Мама — золото і сердечність,
Тато — сонце і доброта.
Дві людини простих,
задушевних —
Є у мене така рідня.
Стільки років
прожито разом...
Усього за життя було
Але ви і дорослі — удвох і поряд —
Це заслуга не одного.
Бо терпіння, віра і мудрість
Поряд з вами усі ці роки.
Дорогого стоїть уміння
Зберегти почуття назавжди.
В Бога випрошу я здоров'я,
Всі молитви мої — за вас,
Щоб були ви живі-здорові
Кожен день, кожну мить, повсякчас...
Так спасибі ж вам, дорогенькі,
Що ви є у моєму житті.
Два крила моїх рідних і теплих,
Найдорожчі на цій Землі.

З любов'ю і повагою — доньки Світлана і Лариса, зять Сергій, онуки Мирослав і Олександр

Шануємо, поважаємо, кохаємо!
2 травня вся наша родина відзначала велике сімейне свято – День народження найдорожчої у світі нам людини – коханої дружини, люблячої мами, бабусі і прабабусі

Тамарі Рустемівні Тараненко.

Здоров'я ж тобі, ріднесенька наша, сімейного щастя, активного довголіття, достатку, мудрості і наснаги, аби здолати всі негаразди нашого непростого сьогодення.

Нехай божа Благодать осяває тебе і всю нашу родину віднині і повік-віків!
Травневий день такий ясний, погожий.
Він на твою усмішку дуже схожий!
Нехай же щастя струмінь в серце лине
Назавше, а не тільки в іменини!
Здоров'я і достатку, літ без краю
І хай в житті Господь допомагає!

З найщирішими вітаннями — чоловік Костянтин, діти Рустам і Наталя, онуки Даринка і Наталочка, правнучок Саша

Щиро вітаємо з ювілеєм

Лідію Іванівну Грицун,

жительку смт Козельщини!

Сестро моя рідна, сестро моя мила,
Щоб літати в небі, є у тебе крила,
Роботящі руки, щоб усе робити,
І чутливе серце, щоб усіх любити!
Щиро з днем народження я тебе вітаю!
Кращою на світі бути побажаю,
Хай до тебе часто
щастя прилітає,
І тебе, й родину
Бог благословляє!

З повагою — сестра Катя, зять Тіма

Дорогій нашій донечці і сестрі

Катерині Вікторівні Коробченко

із Бригадирівки виповнюється 40 років. Щиро вітаємо її з ювілеєм.

Дозволь тебе сьогодні привітати,
Бо день такий буває раз на рік,
Здоров'я, щастя щиро побажати,
На все життя, на довгий-довгий вік!
До сотні літ дожить без горя і журби,
Від гір, від сонця, від калини
Всіх благ земних — з роси й води
Бажаємо тобі усі ми!

З повагою — батьки, брат і сестра зі своїми сім'ями

6 травня вітаємо із 40-річним ювілеєм нашу найкращу, найріднішу, найдорожчу матусю –

Катерину Вікторівну Коробченко

із Бригадирівки.

Матусю люба, ми тебе вітаємо,
Тебе ми любимо і дуже поважаємо,
Ми довгих літ життя тобі бажаємо,
Без тебе світ не уявляємо.
Хай радість буде і здоров'я,
Нехай не буде сліз в очах,
Тебе зігрієм ми любов'ю,
Проблеми понесемо
на своїх плечах!

З любов'ю — чоловік і діти

РОБОТА

- терміново потрібні **ОХОРОННИКИ ТА НАЧАЛЬНИКИ ОХОРОНИ** (чоловіки та жінки). Вахтовий метод роботи. Вік від 18 до 55. Проживання, харчування за рахунок роботодавця. З/п від 250 грн. за зміну. *Тел. 050-305-38-28;*

- на роботу потрібен **ПРОДАВЕЦЬ.** *Тел.: 050 100 73 81, 096 620 29 89.*

МЕТАЛЕВІ ГАРАЖІ, ТЕПЛИЦІ, АЛЬТАНКИ. Доставка, монтаж.
Тел. 097 447 32 32, 050 998 22 24, ww.metgar.in.ua

БУДІВЕЛЬНІ Й ПОКРІВЕЛЬНІ ПОСЛУГИ
- робота з бетоном
- цегляна кладка
- укладання газоблоків
- встановлення парканів із профнастилу
- покрівельні роботи
- утеплення дахів
- утеплення стін

Тел. 067 100 04 88, 099 050 03 55

ЧИСТИМО КОЛОДЯЗІ
Тел.: 098 204 24 42.

АСФАЛЬТУВАННЯ територій, ангарів, дворів.
Тел.: 050 15 09 449

ПОСЛУГИ

- **СУШІННЯ, ОЧИЩЕННЯ, ЗБЕРІГАННЯ, ТРАНСПОРТУВАННЯ** зерна. Доступні умови і ціни, с.Лутовинівка. *Тел.: 099 489 25 55;*

- **ПОСІВ** соняшнику, кукурудзи сівалкою VESTA 8 PROFI від 10 га по району. Достойна якість. *Тел. 097 242 87 10;*

- **РЕМОНТ холодильників та морозильних камер** удома у замовника. Виїзд по району. *Тел.: 050 285 12 03, 098 202 87 91, ФОП Курянчик С.О.;*

- **доставляємо: ГРАНВІДСІВ, ЩЕБІНЬ, ПІСОК.** *Тел.: 097 994 53 01;*

- **ВИКОНУЄМО САНІТАРНУ ЧИСТКУ, ВИПИЛЮВАННЯ** деревини та чагарників. Розчищення фермерських угідь, просік, територій для будівництва, узбіч доріг тощо. *Тел.: 099 56 366 26;*

- **БРИГАДА ВИКОНАЄ ЗЕМЕЛЬНІ РОБОТИ:** викопає стічні ями, траншеї, приямки, погреби. У наявності є бетонні кільця. *Тел.: 097 229 60 65, Сергій;*

- **УКЛАДАННЯ ТРОТУАРНОЇ ПЛИТКИ.** Швидко, якісно, з гарантією. ВІБРОПЛИТА. *Тел.: 050 221 97 65, 097 066 75 28.*

ПРОДАЄМО ТА ДОСТАВЛЯЄМО ДІЙНИХ МОЛОЧНИХ КОРІВ ПОРОДИ ЧЕРВОНА СТЕПОВА.
Тел.: 068 881 81 70, 066 779 51 54.

УТЕПЛЕННЯ БУДИНКІВ ПІНОПЛАСТОМ.
робота + матеріал 390 грн/м².
Тел.: 098 116 34 21

ПРОДАМ

- **СЕЛІТРУ, КАРБАМІД, НІТРОАМОФОСКУ.** Склад у с.Лутовинівці. Доставка по району. *Тел.: 067 789 97 84;*

- **ЗЕМЕЛЬНУ ДІЛЯНКУ** 0,07 га на вул. Короленка, 54 у смт Козельщині; **РУЧНУ ШВЕЙНУ МАШИНКУ** у робочому стані. *Тел.: 098 116 21 47;*

- **невеликий БУДИНОК** у смт Козельщині на вул. Б.Хмельницького, 35. Підведено новий фундамент і відмостку, замінено опалювальний котел, встановлено насос, проведено капітальний ремонт веранди. У літній кухні є ванна, бойлер, біля колодязя водопідйомна станція, від дороги — новий паркан. Ціна за домовленістю. *Тел.: 099 544 37 25, 068 270 69 26;*

- **БУДИНОК** у с. Лутовинівці зі зручностями, газифікований з господарськими будівлями, є два гаражі, літня кухня, погріб, колодязь, садок, зем. ділянка 0,47 га. *Тел. 050 617 06 33;*

- **ДРОВА** твердих порід у наявності, пиляні по 25-30 см, максимальна довжина до 1 м, доставка від 1 до 8 м³. Рубаємо. *Тел: 099 56 366 26;*

- **ДРОВА,** з доставкою, пиляні по 25-30 см. *Тел.: 097 061 99 15;*

- **ДРОВ'ЯНІ ПАЛИВНІ БРИКЕТИ** типу «Нестро» із твердих порід, одна тонна брикету заміщує 4-5 кубів дров. *Тел. 067 530 88 10;*

- **НАСІННЯ КОРМОВИХ ТРАВ** (люцерна, конюшина, еспарцет, стоколос, суданка і т. д.), сидератів, медоносів, соняшнику, кукурудзи та ін. *Тел.: 099 503 69 17, 067 689 27 26, www.semenatrav.com;*

- **СІНО** лугове, 35 грн/тюк + доставка. *Тел.: 096 546 55 72;*

- **РОЗСАДУ овочевих культур та квітів.** *Тел: 096 381 15 11, 099 195 78 13, Козельщина;*

- **ПОСАДКОВУ КАРТОПЛЮ НІМЕЦЬКОЇ СЕЛЕКЦІЇ:** «Рів'єра» — 15 грн/кг, «Королева Анна», «Беллароза», «Ред леді», «Гранада» — 12,5 грн/кг. *Тел.: 097 310 81 72;*

- **БУЛЬБИ ЖОРЖИН, ЦИБУЛИНИ ГЛАДІОЛУСІВ.** *Тел.: 066 340 79 72, Нова Галещина;*

- **ТЕЛИЦЮ-ПЕРВІСТКУ,** отел у липні, чорно-ряба, крупної породи; ТЕЛИЧКУ 1 рік, червоно-ряба, з-під доброї корови. *Тел.: 097 190 89 95;*

- **БДЖОЛОСІМ'Ї** породи Українська степова. *Тел.: 066 344 02 94;*

- **БДЖОЛОСІМ'Ї, ВІДВОДКИ.** *Тел.: 098 736 23 44, 063 518 16 50.*

КУПЛЮ МЕД від 400 кг
(096) 569-58-50
(066) 989-99-80

ПОСТІЙНО У ПРОДАЖУ:
БРОЙЛЕРИ добові та підрощені.
КУРЧАТА: Ред-бро, Майстер Іспанка;
КУРОЧКИ Ломан-Браун, **ПІВНИКИ** — 6 грн.
КУРЧАТА Домінант, Адлер сріблястий.
КАЧЕНЯТА. ГУСЕНЯТА. КОМБІКОРМ.
Тел.: 099 121 20 50, 066 716 41 91

ПРОДАЮ ТА ПРИЙМАЮ ЗАМОВЛЕННЯ НА РОЗСАДУ:
капуста, помідори, баклажани, огірки, кавуни
з доставкою додому по Козельщині та району.
Тел. та вайбер 063 85 15 007, Н.Триль. с.Пригарівка.

ПРОВОДИМО ПОПЕРЕДНІЙ ЗАПИС
на добових КУРЧАТ-БРОЙЛЕРІВ; КУРЧАТ м'ясо-яєчних порід: "Іспанка", "Мастер Грей", "Редбро" "Тетра" НА ТРАВЕНЬ.
КАЧЕНЯТ "Старт 53", "Голубий фаворит"; МУЛАРДІВ; ГУСЕЙ "Легард", "Миргородські".
Тел. 066-39-11-412, 096-561-86-01
(Людмила, Світлана)

КУПЛЮ

- **СОНЯШНИК, КУКУРУДЗУ, ПШЕНИЦЮ.** Будь-який об'єм, *с.Лутовинівка. Тел.: 099 489 25 55;*

- **ДОРОГО МЕТАЛОБРУХТ, КОЛЬОРОВІ МЕТАЛИ, АКБ.** Графік роботи: **8.00 до 18.00.** *Тел.: 099 563 66 26, смт Козельщина;*

- **БИКА, КОРОВУ, ТЕЛИЦЮ.** Дорого. *Тел.: 067 733 85 78, 050 327 64 90;*

- **СТАРІ МОТОЦИКЛИ** К750, М72, М61, Іж49, БМВ та інші, запчастини до них. *Тел.: 067 867 33 42, 066 951 23 47.*

КУПЛЮ
КОРІВ, БИКІВ, ТЕЛИЦЬ, ТЕЛЯТ, КОНЕЙ, КІЗ.
ДОРОГО. ЦІЛОДОБОВО. ВИМУШЕНИЙ ЗАБІЙ. САМОВИВІЗ.
Тел. 095 77 48 574, 067 299 60 55, Анатолій.

КУПЛЮ: корів, биків, телиць, телят, коней, кіз.
ДОРОГО. ЦІЛОДОБОВО. ВИМУШЕНИЙ ЗАБІЙ. САМОВИВІЗ.
Тел.: 066 966 94 86, 067 299 60 55.

КУПЛЮ КОРІВ, БИКІВ, КОНЕЙ, КІЗ, БАРАНІВ.
Тел.: 095 443 28 14, 066 820 60 07, 097 843 28 38, Рома
ВИМУШЕНИЙ ЗАБІЙ.

КУПЛЮ ТЕЛЯТ, КОРІВ, БИКІВ, КІЗ, КОНЕЙ, ОВЕЦЬ. Найвища ціна.
Вимушений забій. Цілодобово.
Тел. 066 865 85 56, 068 608 62 82.

КУПЛЮ АВТО.
Будь-яке, у будь-якому стані.
Розгляну всі пропозиції.
Тел.: 099 032 91 47, 097 012 11 55

КУПЛЮ: телят, корів, биків, коней, кіз. Самовивіз.
Тел. 066 636 06 16, 096 674 95 86.
Вимушений забій. Найвища ціна.

КУПЛЮ телят, корів, биків, коней, кіз. Вимушений забій. Найвища ціна.
Тел. 066 865 85 95, 097 230 23 19.

М'ясокомбінат закуповує ДОРОГО! ВРХ
КІЗ, БАРАНІВ, КОНЕЙ
050 90 96 535 099 966 0110
096 91 90 118 096 338 26 25
Руслан

ЗАКУПІВЛЯ МЕДУ ОПТОМ
050-6368017 098-7197199
АМЕДА ГРУП

1 травня минуло 40 днів, як відійшла у вічність світла душа дорогої нам людини

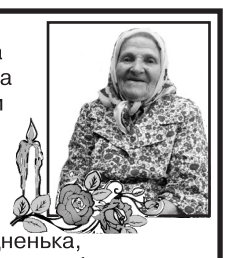

Анастасії Кузьмівни МИЛЕНЬКОЇ.

Як сумно без тебе, рідненька,
Печаль не проходить і серце болить,
Навіщо покинула нас, дорогенька?
Як тяжко без тебе нам жить.
Земля тобі хай буде пухом
І Вічне Царство в небесах,
Тебе ніколи не забудем,
Назавжди в наших ти серцях.

У цей скорботний для нас час усі, хто її знав, згадайте добрим словом і пом'яніть тихою молитвою.

У вічній скорботі — син Валентин, донька Любов, онуки, правнуки та рідня

ЗІРКИ ВІЩУЮТЬ

ЩО ЧЕКАЄ НА ВАС 11-17 ТРАВНЯ

ОВЕН (21.03-20.04). Саме час позбутися шкідливих звичок, особливо якщо ви палите або любите скаржитися на життя. Сподівайтеся тільки на свої сили. Домашні справи потребуватимуть багато часу, однак не беріть усі проблеми на себе. *Сприятливий день — четвер, несприятливий — субота.*

ТЕЛЕЦЬ (21.04-21.05). Вам будуть потрібні внутрішній спокій і врівноваженість. Нещадно розправляйтеся з хаосом у вашому особистому житті. Вибирайте надійність, а не порожні обіцянки. У вихідні небажано затівати сварки. *Сприятливий день — п'ятниця, несприятливий — вівторок.*

БЛИЗНЮКИ (22.05-21.06). На вас чекає успіх у професійній сфері. Перш ніж прийняти якесь рішення, необхідно все гарненько обдумати. У вихідні вам пощастить у коханні. *Сприятливий день — четвер, несприятливий — понеділок.*

РАК (22.06-23.07). Якщо трапляться поїздки — то у справах, якщо зустрічі й знайомства — то корисні й перспективні. Ваші дії повинні бути продуманими і логічними. Вихідні обіцяють налаштувати вас на кохання. *Сприятливий день — четвер, несприятливий — вівторок.*

ЛЕВ (24.07-23.08). Ви будете занадто активними й нетерплячими. Порада, отримана від близького друга, допоможе знайти вихід із тупикової ситуації. Вихідні можуть принести несподівану свободу дій. Але потрібно тримати себе в руках. *Сприятливий день — понеділок, несприятливий — середа.*

ДІВА (24.08-23.09). Не звалюйте на себе чужі турботи і проблеми, інакше ви не впораєтеся зі своїми. Можете розраховувати на допомогу колег. А от у вихідні робота на самоті принесе більш плідні результати. *Сприятливий день — середа, несприятливий — вівторок.*

ТЕРЕЗИ (24.09-23.10). Бажано спочатку думати, а потім діяти. Можливі певні розбіжності з партнерами. У вихідні будьте обережними, щоб не зробити непоправних помилок в особистому житті. Приділяйте більше уваги дітям. *Сприятливий день — вівторок, несприятливий — четвер.*

СКОРПІОН (24.10-22.11). З'явиться реальна можливість для корекції своєї долі, внесення в неї чогось нового, незвичайного. У вихідні нічого нового краще не виконувати. Займіться тим, що вже давно вам подобається. *Сприятливий день — понеділок, несприятливий — субота.*

СТРІЛЕЦЬ (23.11-21.12). З'явиться чудовий шанс владнати важливі протиріччя, які турбували і тривожили вас. Але для цього потрібний розумний компроміс із вашого боку. Варто проявити себе, а не скромно мовчати. Наведіть лад у домі й у своїх думках та почуттях. *Сприятливий день — середа, несприятливий — четвер.*

КОЗЕРІГ (22.12-20.01). Ваші друзі й партнери розділять із вами радощі та помилки. Ви можете розраховувати на щиросердну розмову й слушну пораду. Буде непросто знайти спільну мову з рідними, у кожного можуть виявитися свої інтереси. *Сприятливий день — вівторок, несприятливий — п'ятниця.*

ВОДОЛІЙ (21.01-19.02). Реалізація давніх ідей принесе моральне й матеріальне задоволення. Переговори будуть успішними У вихідні не сперечайтеся з близькими. *Сприятливий день — понеділок, несприятливий — середа.*

РИБИ (20.02-20.03). Тиждень обіцяє успіх у починаннях, пов'язаних із кар'єрним ростом. Не витрачайте часу даремно, виявіть максимум працьовитості й працездатності. У вихідні бажаний пасивний відпочинок у спокійній обстановці. *Сприятливий день — вівторок, несприятливий — субота.*

• МАМАМ НА ЗАМІТКУ

10 ПРОДУКТІВ, ЯКІ НЕ ВАРТО ДАВАТИ ДІТЯМ

Усі ми знаємо про шкоду сухариків, чіпсів, газованих напоїв. Але є також і продукти, які вважаються звичними для нас, проте давати їх дітям не рекомендується. Про які продукти йде мова, читайте далі

ЙОГУРТИ. Не всі йогурти однаково корисні. Натуральні йогурти рідко подобаються дітям, а якщо підсолодити, додати ароматизатори, барвники, то вони йдуть «на ура».

Але шкоду при цьому завдає не тільки надмірна кількість вуглеводів і консервантів, але і самі харчові звички: чим більше солодких продуктів у раціоні дитини, тим менш привабливою і більш прісною буде для неї їжа без цукру. Тому, перш ніж купити йогурт, ознайомтеся з його складом — не варто вірити рекламним написам на упаковці.

Чим замінити: йогуртом без добавок, кефіром, ряжанкою. Якщо дитині не подобається натуральний смак молочної продукції, то можна додати фрукти, трохи домашнього варення.

СІК. У процесі приготування більшості соків клітковина з фруктів зникає, а в напої залишається тільки цукор — в 1 склянці соку промислового виробництва міститься 5-6 ч. л. рафінаду, і він миттєво всмоктується у кров, порушуючи здоровий вуглеводний обмін. Це може призвести до діареї, зайвої ваги, проблем із зубами.

Чим замінити: свіжими сезонними фруктами і ягодами. З них можна самостійно варити для малюка компот або робити морс.

ГЛАЗУРОВАНІ СИРКИ. За складом ближчі до кондитерських виробів, ніж до кисломолочних продуктів. Крім великої кількості цукру, вони містять ароматизатори, барвники і консерванти, абсолютно неприпустимі для дитячого харчування. Є підступ і у самій глазурі: для неї часто використовують менш корисний, але дешевий рослинний замінник молочного жиру.

Чим замінити: сиром, який можна підсолодити фруктами і сметаною.

МАННА КАША. Саме така каша містить багато вуглеводів і мало вітамінів та мікроелементів, необхідних для росту і повноцінного розвитку дитини. Головний недолік манної крупи — наявність фітину. Ця речовина різко знижує засвоюваність вітаміну D, важливого для профілактики рахіту і засвоєння кальцію.

Чим замінити: корисними кашами, багатими на поживні речовини, — вівсяною, гречаною, перловою. А також манною крупою з твердих сортів пшениці.

ГОРІХИ. Їх не варто давати цілими дітям, молодшими 5 років, адже малюки можуть вдавитися ними. Можна дати їх спробувати однорічному малюку, попередньо подрібнивши зерна. Однак горіхи — дуже сильний алерген, і якщо у сім'ї або у самого малюка були випадки алергії на харчові продукти, то перед уведенням горіхів до раціону дитини слід проконсультуватися з педіатром.

СУХІ СНІДАНКИ. Всілякі пластівці, кульки і подушечки рекламують як корисний сніданок для дитини. Насправді кількість вітамінів у них мінімальна, а цукор у надлишку. Одним словом, це порожні калорії, насититися якими дуже складно. Регулярне вживання сухих сніданків негативно впливає на серцево-судинну систему. Велика кількість підсолоджувачів порушують роботу ендотелію — внутрішньої оболонки судин.

Чим замінити: кашами з фруктами, ягодами або сухофруктами.

ВИНОГРАД. Він відноситься до «важких» фруктів, тому тендітній травній системі дитини нелегко справлятися з такою їжею: у кишечнику може початися процес бродіння. Знайомлячи малюка з цими ягодами, їх потрібно очищати від шкірки і кісточок та розминати. І тут потрібно бути обережним, адже ротова порожнина у маленьких дітей ще недостатньо велика, щоб добре прожувати виноградину, а ягоди досить великі та слизькі — дитина може вдавитися ними.

МЕД. Його не можна включати до раціону дітей до року. Це пов'язано зі вмістом у меді суперечливих бактерій, які у силу фізіологічних особливостей організму небезпечні для дитини. Але після року організм людини спокійно з ними справляється. Крім того, корисні властивості меду зберігаються тільки у тому випадку, якщо не піддавати його термічній обробці — мед не можна додавати до гарячого чаю і до страв, які запікаються.

ДИТЯЧЕ ПЕЧИВО. Головна перевага дитячого печива — особливий рецепт, завдяки якому воно тане у роті, отже навіть малюк, який погано вміє жувати, не вдавиться. Що стосується складу, то він не дуже відрізняється від «дорослого» варіанту: пшеничне борошно, крохмаль, цукор, рослинні олії, сухе молоко, розпушувач, сіль — усе це шкідливе і важке для дитячої травної системи.

Чим замінити: цільнозерновими хлібцями, домашнім або органічним печивом.

ГРИБИ. У них є особливість вбирати різні речовини з ґрунту, до того ж не тільки корисні. У числі шкідливих можуть бути ртуть, важкі метали. Також у грибах міститься хітин — це речовина, яка може викликати алергічні реакції. Тому до 5 років дітям можна вживати тільки печериці та штучно вирощені гливи, а лісові гриби — тільки після 6 років.

У статті використані матеріали сайту vsviti.com.ua

• ЗА ЦЕРКОВНИМ КАЛЕНДАРЕМ

Найбільші православні свята і пости у травні

8, 13, 15, 20, 27, 29 — одноденні пости
9 — поминання загиблих воїнів
22 — День Миколи Чудотворця (одноденний піст)
24 — Рівноапостольних Кирила та Мефодія
28 — Вознесіння Господнє

ПОГОДА на тиждень	Температура (ніч/день, °С)	Опади	Швидкість вітру	Схід/захід Сонця	Тривалість дня	Фаза Місяця
П'ятниця, 8 травня	+8/+14	Можливий дощ	7,0 м/с	05:10/20:11	15.01	Повня
Субота, 9 травня	+8/+16	Мінлива хмарність	4,0 м/с	05:09/20:13	15.04	Остання чверть
Неділя, 10 травня	+9/+18	Мінлива хмарність	1,7 м/с	05:07/20:14	15.07	Остання чверть
Понеділок, 11 травня	+12/+22	Мінлива хмарність	5,0 м/с	05:06/20:16	15.10	Остання чверть
Вівторок, 12 травня	+12/+21	Мінлива хмарність	5,8 м/с	05:04/20:17	15.13	Остання чверть
Середа, 13 травня	+9/+16	Мінлива хмарність	5,9 м/с	05:03/20:18	15.15	Остання чверть
Четвер, 14 травня	+8/+15	Мінлива хмарність	5,5 м/с	05:02/20:20	15.18	Остання чверть

За даними meteo.ua

• ВПЛИВ НЕБЕСНИХ СВІТИЛ

Місячний календар на травень

8-10 — не підходять для самостійно зробленого манікюру і педикюру. Для масок бажано використовувати натуральну жирову основу, наприклад, оливкову або кокосову олію. Від будь-яких маніпуляцій з волоссям ліпше відмовитися. Займіться фізкультурою, підкачайте м'язи ніг. Приділіть час домашнім справам, пересадіть кімнатні рослини.

11-12 — можна робити епіляцію і процедури з очищення шкіри обличчя. Рекомендується догляд за волоссям — робити маски, обполіскувати відварами трав. Можна саджати плодові дерева і чагарники, пекти пироги і хліб.

13-14 — хороший результат дадуть зволожувальні та омолоджувальні маски з використанням інгредієнтів, які є під рукою, — лікарських трав, оливкової олії, овочів, кефіру. Можна і треба доглядати за волоссям; у саду — формувати крону дерев, удома — займатися будь-якими справами.

15-17 — шкіру обличчя ліпше залишити у спокої — будь-які процедури, включаючи її очищення, замість користі принесуть шкоду. Показані фізичні вправи, які зміцнюють м'язи ніг. Удома можна займатися будь-якими справами, а от від роботи на землі ліпше відмовитися.

18-19 — організм рекомендується очищати як зовні, роблячи спеціальні маски, так і зсередини, — хороший детокс-ефект дадуть трав'яні відвари та чаї. Можна доглядати за волоссям, робити маски та обгортання. Як спортивне навантаження варто вибрати йогу. Підживлюйте рослини і займіться будь-якими домашніми справами.

20-22 — доглядаючи за шкірою обличчя, шиї і декольте, можна робити очищувальні й омолоджувальні маски. Рекомендується фарбувати і тонувати волосся і зафарбовувати сивину. Хороший результат дадуть вправи для м'язів пресу. У саду можна саджати плодові дерева, кущі й цибулинні квіти. Від домашніх справ ліпше відмовитися.

23-24 — від манікюру і педикюру краще відмовитися. Не варто також вищипувати брови і фарбувати волосся. Займаючись спортом, необхідно вибирати вправи, які зміцнюють м'язи стегон. Можна займатися будь-якими домашніми справами.

25-26 — змінюйте імідж і експериментуйте з уже наявними речами, створюючи нові образи. У плані фізкультури хороший результат дадуть анаеробні вправи. Рослини у саду і на балконі потребують поливу. Вдома можна робити генеральне прибирання.

27-29 — можна і треба доглядати за волоссям. Займаючись спортом, зверніть увагу на анаеробні вправи. У саду рекомендується поливати рослини і вносити мінеральні добрива, у домі — робити прибирання.

30-31 — найкраще робити очищувальні й омолоджувальні процедури для шкіри обличчя та шиї. Можна доглядати за волоссям: робити маски, обгортання і полоскання трав'яними настоями. Фізкультурою ліпше займатися на свіжому повітрі або хоча б з відкритим вікном. Для домашніх справ цей час не підходить.

Магнітні бурі у травні

Наприкінці весни на нас чекає кілька магнітних бур різної потужності. Деякі з них можуть помітно вплинути на стан здоров'я метеозалежних людей.

23 — сильна магнітна буря.
29 — середня магнітна буря.

Козельщинські вісті
◆ Газета виходить із 2 жовтня 1930 року.
◆ **ЗАСНОВНИК і ВИДАВЕЦЬ: ТОВ «Редакція газети «Козельщинські вісті»».**
◆ Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого ЗМІ ПЛ №1273-530ПР від 03 грудня 2018 року. Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №6626 від 12 лютого 2019 року.
◆ Директор (редактор) **Надія ЛИТВИН.** ◆ Комп'ютерні набір та верстку здійснено у редакції газети «Козельщинські вісті». ◆ Набір, дизайн і верстка **Наталії РОМАНЧЕНКО, Інни ВОРОНИ та Лесі ЛИТВИН.** ◆ Відповідальна за випуск — **Наталія РОМАНЧЕНКО.**
◆ Газету віддруковано у ФО-П Василенко М.М., м. Кременчук, вул. Троїцька, буд. 4, кв. 100, тел. (097) 43 44 692. ◆ Друк офсетний. Обсяг — 4 умовні друковані аркуші.
◆ **Адреса засновника:** 39100, смт Козельщина, вул. Остроградського, 91 А.
◆ **Адреса редакції:** 39100, смт Козельщина, вул. Остроградського, 91 А.
◆ **Телефони:** директор (редактор) — **3-12-34**; бухгалтерія — **3-13-30** (факс); реклама й оголошення — **3-12-34. Viber — +38 (098) 489 18 20, +38 (099) 517 10 29.**
http://www.kozvisti.com.ua e-mail: kozvisti@gmail.com; kozvisti@meta.ua.
◆ Індекс 62676. ◆ Тираж 1500. ◆ Замовлення 624. ◆ Підписано до друку 06.05.2020.
◆ *Ціна вроздріб договірна.* ◆ Редакція може публікувати матеріали у порядку обговорення, не поділяючи поглядів автора. ◆ Анонімні листи не розглядаються. ◆ Відповідальність за достовірність і точність інформації та реклами несуть автори та рекламодавці.